

PROVINCIE UTRECHT

NOTA VAN BEANTWOORDING

Over zienswijzen Ontwerp Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme 2022 – 2025

Versie voor GS, 14 december 2021

Inhoud

0.	Doel en opzet van de nota van beantwoording.....	3
0.1	Waarom deze nota van beantwoording?	3
0.2	Hoe is de opzet van de nota	3
0.3	Overzicht van indieners van zienswijzen	4
1.	Inleiding	5
2.	Over het programma Recreatie en Toerisme	5
3.	Waar staan we nu	7
4.	Thematische uitwerking	7
4.1	Vrijtijdsbesteding: leefbaarheid, duurzaam en inclusief.....	7
4.2	Vrijtijdsbesteding: eigenaarschap en samenwerking	7
4.3	Vrijtijdsbesteding: onderzoek en data	9
4.4	Recreatief groen	11
4.5	Recreatief hoofd(route)netwerk.....	19
4.6	Vakantieparken/recreatiewoningen	28
4.7	Vrijtijdseconomie/toerisme: duurzaam toeristisch bezoek.....	33
4.8	Vrijtijdseconomie/toerisme: zakelijk toerisme	35
5.	Uitvoering en monitoring	37
6.	Financiën en risico's.....	37
7.	Wijzigingen PR&T.....	38

0. Doel en opzet van de nota van beantwoording

0.1 Waarom deze nota van beantwoording?

Deze nota van beantwoording gaat over de zienswijzen die zijn ingediend op het Ontwerp Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme 2022 – 2025 (kortweg PR&T). Wij (het college van Gedeputeerde Staten) hebben het PR&T als ontwerp vastgesteld op 7 september 2021. Vervolgens heeft het ontwerp PR&T gedurende zes weken ter inzage gelegen, te weten in de periode van 21 september tot en met 1 november 2021, zowel op papier in het provinciehuis, als digitaal via het ter inzage-loket op de provinciale website.

Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn er 21 zienswijzen binnen gekomen. In deze nota van beantwoording worden de ontvangen zienswijzen samengevat en geven wij onze reactie.

Het PR&T is een nadere uitwerking van de op 10 maart 2021 door Provinciale Staten (PS) vastgestelde provinciale Omgevingsvisie en het op 30 juni 2021 door PS vastgestelde document Beleidskaders Recreatie en Toerisme. Daarom hebben wij het ontwerp PR&T ook naar PS gestuurd. Die hebben in de vergadering van de Statencommissie BEM van 27 oktober 2021 op het ontwerp PR&T gereageerd. In deze nota van beantwoording geven we een samenvatting van de inbreng van PS en onze reactie daarop.

0.2 Hoe is de opzet van de nota

In deze nota van beantwoording zijn de zienswijzen ingedeeld naar de inhoudelijke onderwerpen waar zij betrekking op hebben. Hiervoor is de

paragraafindeling van het PR&T als basis gebruikt. Enkele ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerp PR&T zijn ook vermeld bij het betreffende hoofdstuk.

In hoofdstuk 7 is een overzicht opgenomen van de voorgestane wijzigingen ten opzichte van het ontwerp PR&T.

De zienswijzen zijn opgenomen in tabellen. Hierin zijn de volgende kopjes gebruikt:

- *Nr. en Indiener*: Hier wordt door een nummer en naam aangegeven wie de beschreven zienswijze heeft ingediend. In paragraaf 0.3 is een overzicht opgenomen van alle ontvangen zienswijzen. Daarin zijn vanwege de Wet Bescherming Persoonsgegevens geen namen van particulieren opgenomen. De inbreng vanuit de Statencommissie BEM is ook in deze lijst opgenomen, ook al is hier formeel geen sprake van een zienswijze.
- *Samenvatting zienswijze*: Hier wordt de zienswijze inhoudelijk samengevat. Als er meerdere personen of instanties over eenzelfde onderwerp een zienswijze hebben ingediend, wordt alleen als daartoe aanleiding bestaat, verduidelijkt wie welke argumenten heeft ingebracht. In de zienswijzen verwoorde steun voor het ontwerp PR&T hebben we alleen opgenomen als in andere zienswijze opmerkingen zijn gemaakt over het betreffende onderdeel van het ontwerp PR&T.
- *Reactie en eventuele aanpassing*: Hier is onze reactie opgenomen en is aangegeven of er op basis van de zienswijze aanleiding is het PR&T aan te passen.

0.3 Overzicht van indieners van zienswijzen

Nr.	Naam indiener zienswijze
01	Particulier
02	Particulier
03	Particulier
04	Particulier
05	Particulier
06	Particulier
07	Particulier
08	Particulier
09	Particulier
10	Particulier
11	Particulier
12	Particulier
13	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.
14	Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede
15	College van B&W gemeente Bunnik
16	Samenwerkende gemeenten in RBT Heuvelrug en Vallei
17	College van B&W gemeente Nieuwegein
18	Natuur en Milieufederatie Utrecht, mede namens Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap
19	College van B&W gemeente Stichtse Vecht
20	Werkgroep Natuurlijk Zeist-west ¹
21	TeVoet
22	Statencommissie BEM

¹ Werkgroep Natuurlijk Zeist-west heeft aangegeven de reactie van Stichting Milieuzorg Zeist e.o. (nr. 13) te onderschrijven.

1. Inleiding

Hierover zijn geen zienswijzen ontvangen. Wel is er aanleiding voor een ambtshalve wijziging.

Ambtshalve wijziging

	Aanleiding	Aanpassing
	In het ontwerp PR&T was nog geen beschrijving van de terinzagelegging opgenomen. Dit moet wel onderdeel zijn van het definitieve PR&T.	Toevoegen aan 1.3.2: Alvorens het PR&T vast te stellen hebben wij het ontwerp PR&T in de periode van 21 september tot en met 1 november 2021 ter inzage gelegd. In die periode kon iedereen die dat wilde reageren door een zienswijze in te dienen. Op basis van de 21 ingekomen zienswijzen en de bespreking van het ontwerp in de Statencommissie BEM is een Nota van Beantwoording opgesteld. Hierin zijn op basis van de zienswijzen diverse wijzigingsvoorstellen voor het Ontwerp PR&T opgenomen. (aanpassen)

2. Over het programma Recreatie en Toerisme

Mate van concreetheid PR&T

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
19, 22	B&W gemeente Stichtse Vecht, Statencommissie BEM	Concrete acties en de daaraan gekoppelde financiële middelen worden gemist. Dit is voor Stichtse Vecht een belangrijk punt gelet op de groeiende overlast van recreanten op en langs de Vecht. (19) Het PR&T had concreter mogen zijn, meer smart geformuleerd, niet alleen gericht op de inspanningen maar ook op de resultaten, bijvoorbeeld: data en concreet noemen welke rollen de provincie inneemt en niet enkele rollen benoemen en vervolgens etc. gebruiken. (22: VVD, CU, PvdA, JA21, SP, SGP)	Het gemis aan concrete acties en daaraan gekoppelde financiële middelen herkennen wij niet. Elke thematische paragraaf eindigt met tabellen waarin de ambities en het beleid zijn vertaald in concrete acties. De provinciale financiering van die acties -voor zover die al niet eerder was geregeld- is opgenomen in hoofdstuk 6. Zoals daar is aangegeven is in de dekking van die middelen voorzien tot 2025. Het PR&T is een van de eerste programma's op basis van de Omgevingswet. Het is een nadere uitwerking van de Omgevingsvisie . Het is nog een zoektocht naar welke mate van abstractie en concreetheid het meest bijdraagt aan het realiseren van onze ambities en doelen. De komende jaren gaan we hiermee ervaring opdoen, aan de hand van het PR&T en diverse andere omgevingswetprogramma's. Zo komen we tot het optimale niveau van concreetheid. Voor nu lijkt de concreetheid die

			<p>is gekozen in het PR&T werkzaam. Deze komt ook redelijk overeen met die in eerder opgestelde beleidsprogramma's voor recreatie en toerisme. We halen het woord 'etc.' op meerdere plekken weg om de tekst concreter te maken. (aanpassen)</p> <p>Als het gaat om data wijzen we erop dat we in het PR&T hebben aangekondigd een datastrategie te gaan opstellen. Op basis van beschikbare data kunnen we bepaalde inspanningen en (beleids)keuzes onderbouwen: meer datagestuurd werken. Verder wijzen we erop dat we jaarlijks een uitvoeringsagenda gaan opstellen met uiteraard een wezenlijk hoger mate van concreetheid.</p>
--	--	--	---

Spreiding van recreatieve en toeristische druk

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13, 16	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Samenwerkende gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Vallei	<p>De natuurgebieden worden te druk bezocht. Er is een tekort aan recreatief groen en dat tekort neemt toe. Lessen kunnen getrokken worden uit wat er op en rond de Veluwe is gebeurd en nog gaande is. Daar zijn de afgelopen jaren vele nieuwe routes en recreatieve voorzieningen gekomen. Het gebied kent nu te veel ontsluitingen en er moeten daarom rigoureuze maatregelen genomen worden, zoals het sluiten van gebieden en vele paden. Deze maatregelen roepen veel verzet op. (12)</p> <p>Spreiding van de recreatieve- en toeristische druk is niet altijd hét antwoord om een juiste balans te krijgen, zeker niet als de recreatiedruk wordt afgeleid naar (andere) kwetsbare gebieden. (13)</p> <p>Het kan niet zo zijn dat gemeenten met bosgebieden binnen hun grenzen opdraaien voor de kosten door het toenemende aantal natuurbezoekers uit (grote) gemeenten die zelf niet over veel natuur beschikken. Daarom is hierin cruciaal dat er financiële middelen worden vrijgemaakt. (16)</p>	<p>Spreiding en balans vormen een rode draad in ons beleid voor recreatie en toerisme. In de Omgevingsvisie is hierover in relatie tot het provinciaal belang van recreatie en toerisme al gesteld dat <i>'wij ons richten op een evenwichtige spreiding van toeristen en recreanten over stad en landelijk gebied, (...)'</i>. Voor een betere spreiding gebruiken we bestemmingsmanagement zoals apps met actuele data die mensen kunnen verleiden naar andere gebieden te gaan, aanvullend aanbod, de situering van TOP's, het aanbod aan routes en de ligging daarvan en doen we samen met onze partners aan gerichte marketing.</p> <p>Bij het afleiden naar andere gebieden is het uiteraard niet de bedoeling dat dit kwetsbare gebieden zijn. Met onze instrumenten voor spreiding sturen we hier op.</p> <p>We pretenderen niet dat het spreidingsbeleid hét antwoord is om een juiste balans te kunnen garanderen. Het kan er echter wel wezenlijk aan bijdragen. En daarmee hopen we rigoureuze maatregelen zoals beschreven door indiener 12 te kunnen voorkomen.</p> <p>Wij onderschrijven het belang om hierin zoveel mogelijk samen in op te trekken en het te zien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid, ook financieel. Dit maakt onderdeel uit van het verbeteren van de samen-</p>

			werking en het verhelderen van eigenaarschap zoals beschreven in paragraaf 4.2 van het PR&T.
--	--	--	--

3. Waar staan we nu

Hierover zijn geen zienswijzen ontvangen.

4. Thematische uitwerking

4.1 Vrijtijdsbesteding: leefbaarheid, duurzaam en inclusief

Uitwerking Donut aanpak

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Indiener is verheugd dat de donut-aanpak wordt omarmd, maar dan zou deze aanpak ook daadwerkelijk bij de diverse gegeven uitwerkingen als basis genomen moeten worden, hetgeen volgens indiener ontbreekt, althans onvoldoende expliciet is gemaakt.	We beschouwen de donut-aanpak als een inspirerend principe en bekijken op welke manier we dit kunnen (laten) toepassen in de uitvoering van recreatieve projecten. Bij de uitwerking van de monitoring nemen we dit principe mee om concreter invulling te geven.

4.2 Vrijtijdsbesteding: eigenaarschap en samenwerking

Breder kijken dan sector-belangen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Om de doelen uit het PR&T te realiseren is het van belang niet alleen naar sectorale belangen te kijken, maar ook bredere (natuur)belangen van organisaties en particuliere grondeigenaren mee te nemen.	Wij onderschrijven het belang van een brede gebiedsgerichte samenwerking om de doelen uit het PR&T te kunnen realiseren. Mede hierom is in het PR&T ook uitvoerig ingegaan op de samenhang met andere provinciale beleidsopgaven en programma's (zie hoofdstuk 2). Hierbij zoeken wij ook de samenwerking met onder andere (natuur)organisa-

			ties en particuliere grondeigenaren. Naar ons oordeel is dit ook voldoende beschreven in het PR&T.
--	--	--	--

Provinciegrensoverschrijdende samenwerking

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
22	Statencommissie BEM	Hoe krijgt het provinciegrensoverschrijdende samenwerken vorm? (CU)	<p>Provinciegrensoverschrijdende samenwerking vindt plaats op verschillende niveaus. Op landelijk niveau ondersteunen wij het Perspectief 2030 van het NBTC. In de uitwerking hiervan, in IPO-verband, zijn wij trekker van het onderdeel bestemmingsmanagement, het spreiden van bezoekers. Daarnaast werken wij in IPO-verband samen aan de Actieagenda Vakantieparken en de herijkte Actieagenda Perspectief 2030. We participeren in provinciegrensoverschrijdende samenwerkingsverbanden zoals het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, Bestuurlijk Platform Groene Hart en de gemeenschappelijke regeling Plassenschap Loosdrecht.</p> <p>Wij sturen op een provinciebrede en soms provinciegrens overschrijdende samenwerking met alle betrokkenen (overheid, ondernemers, terreineigenaren, DMO²'s) binnen de vrijetijdsector. Hiervoor is het nodig dat per opgave duidelijk is wie de eigenaar is, welke partners eraan meewerken en wat van elkaar wordt verwacht. Dit gaan wij in beeld brengen. Bij provinciegrensoverschrijdende routes (zoals de knooppuntensystemen) zorgen we voor logische aansluitingen.</p> <p>In de zoektocht naar meer ruimte voor recreatieve voorzieningen wordt ook gekeken naar de gebieden en mogelijkheden grenzend aan onze provincie.</p>

² DMO: Destinatie Marketing Organisatie; organisatie die zich richt op de marketing en informatievoorzieningen van locaties en gebieden met als doel daar waardevol toerisme te ontwikkelen.

4.3 Vrijtijdsbesteding: onderzoek en data

Draagkracht en gebruik algoritmen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13	Particulier, St. Milieuzorg Zeist	Hoe wordt de draagkracht van een gebied bepaald, wie mag bepalen of er data van een gebied verzameld kunnen worden. (12) Verifieer data in het veld voordat er aannames worden gedaan. (13)	De draagkracht van een (natuur)gebied kan het beste worden bepaald door iemand die ter plekke bekend is, zoals een terreineigenaar of toezichthouder. Daarom worden deze vanuit de Druktemonitor ook gevraagd hun visie te geven op de cijfers die wij voor gebieden ontvangen. Immers, sommige gebieden kunnen minder recreanten aan dan andere gebieden omdat ze minder geschikt zijn voor recreatie of erg kwetsbaar. Op deze wijze verifiëren we de cijfers en vertalen we ze naar een druktebeeld. Wij verzamelen op het moment alleen data van natuur- en recreatie-locaties die ook voorzien kunnen worden van een indicatie van drukte door de bijdrage van een terreinbeheerder of toezichthouder.

Data over relatie natuur en recreatie

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13, 18, 20	St. Milieuzorg Zeist, NMU (mede namens NM en HUL), Werkgroep Natuurlijk Zeist-west	Zoek bij het verzamelen van data niet alleen contact met DMO's maar probeer ook correlaties te leggen met bijvoorbeeld data met betrekking tot de natuur en landschap, m Monitoren van effecten van recreatieve voorzieningen op natuur en landschap. (13) In paragraaf 4.7 wordt beschreven dat zowel het welzijn van inwoners belangrijk is, als het behoud van onze waardevolle natuur. Terecht wordt vermeld dat er soms te veel hinder wordt ervaren van bezoekers. Maar wij missen in deze paragraaf onderzoek naar de effecten op de natuur. Graag zien wij in het PR&T als actie opgenomen dat	Wij nemen dit verzoek mee bij de uitwerking van ons jaarprogramma en gaan kijken welke data nuttig zijn in de relatie natuur en recreatie, zo ook de effecten van recreatie op natuur. We weten dat elders in het land onderzoek plaatsvindt naar draagkracht van natuurgebieden (bijvoorbeeld in de provincie Noord-Holland) en volgen dit onderzoek met interesse. Daarbij heeft de provincie de wettelijke taak om planten en dieren te beschermen. Dat is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt dat de provincies ter bescherming van bijzondere soorten een landelijk samenhangend stelsel van natuurgebieden moet begrenzen én beschermen, het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het kader daarvan vindt er ecologische monitoring plaats. We zullen deze gegevens betrekken bij onze verkenning hoe we de effecten van recreatie op

		<p>onderzoek wordt uitgevoerd naar de draagkracht van natuurgebieden (en niet alleen een vinger aan de pols houden via de druktemonitor en terrein-eigenaren). (18)</p> <p>Vanuit de recreatie zou monitoring van de effecten van recreatieve voorzieningen op de natuur bekostigt moeten worden. (20)</p>	<p>natuur in de gaten kunnen houden om zo nodig gepaste maatregelen te kunnen nemen.</p> <p>Bekostiging van onderzoek vindt plaats vanuit de provinciale middelen.</p>
--	--	--	--

Schaalniveau en gebruik data

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
16	RBT Heuvelrug	Het is zeer wenselijk per gemeente een basis-dataset te ontwikkelen met de belangrijkste sturingscijfers op gemeenteniveau. Dit maakt belangen duidelijker herkenbaar, draagt bij aan onderlinge samenwerking en zorgt voor breder draagvlak om meerjarig te (blijven) investeren in recreatie en toerisme (16)	We zijn bekend met de wens en het belang om goede data te hebben op gemeenteniveau. We zijn aan het inventariseren in hoeverre en voor welke datasets dit haalbaar en nuttig is. Hierbij speelt mee dat het aantal 'waarnemingen' (n-waarde) op gemeenteniveau vaak erg laag is waardoor de betrouwbaarheid van bepaalde cijfers niet voldoende is.

Relatie (meerjaren)doel en acties

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
22	BEM	De relatie tussen (meerjaren)doelen en geformuleerde acties kunnen concreter, zodat getoetst kan worden of de activiteiten die uitgevoerd worden ook daadwerkelijk bijdragen aan de meerjarendoelen die gesteld zijn, bijvoorbeeld: meerjarendoel over versterken samenwerken in 4.3 komt niet aan de orde, acties gaan alleen over data. (22: SGP)	De relatie tussen ambities/doelen – beleid – acties is weergegeven in de tabellen aan het eind van elke thematische paragraaf. De verwarring bij paragraaf 4.3 ontstaat doordat het meerjarendoel over samenwerking hier abusievelijk staat. Dat doel krijgt invulling in paragraaf 4.2 (waar het ook is genoemd) en niet in 4.3. Wij passen het PR&T op dit punt aan door dit meerjarendoel in paragraaf 4.3.1. te schrappen (aanpassen).

4.4 Recreatief groen

Nieuw recreatief groen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13,20	Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Werkgroep Natuurlijk Zeist-west	Als de provincie en de regio's vasthouden aan de verstedelijkingsopgave zal ook de opgave m.b.t. het groen groot zijn. (13) Gepleit wordt voor een nulgroei. Gemist wordt een evaluatie of zonder groei van het aantal woningen voldoende recreatiemogelijkheden beschikbaar zijn. (20)	Het klopt dat meer verstedelijking leidt tot een grotere behoefte aan groen. PS hebben al eerder besloten dat zij in de periode tot 2050 volledig willen voldoen aan de ruimtevraag voor verstedelijking. In de Nota van Beantwoording Omgevingsvisie c.a. is hierop al ingegaan evenals op de nulgroei. Daarbij is toegelicht dat PS ervoor kiezen om deze ruimtevraag op een duurzame wijze te accommoderen: met voorrang binnenstedelijk en nabij OV-knooppunten, zodat het extra ruimtebeslag zo beperkt mogelijk zal zijn. Dit is conform de ladder van duurzame verstedelijking. Wij vinden het belangrijk dat de ontwikkeling van (recreatief) groen evenwichtig meegroeit met de verstedelijking. Dat hebben we vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening en het Programma Groen Groeit Mee stuurt op de programmering hiervan. Ook zonder groei van het woningaanbod of inwonertal is er een kwantitatief tekort aan recreatief groen. Dit blijkt onder meer uit de in het PR&T al genoemde rapporten Utrecht Buiten en Amersfoort Buiten en de rapportage Opgaven in beeld van het programma Groen Groeit Mee.
12, 13, 17, 18	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., B&W gemeente Nieuwegein, NMU (mede namens NM en HUL)	Randvoorwaarden en financiering voor aanleg van nieuw recreatief groen ontbreken. Daardoor zal extra groen niet tijdig worden gerealiseerd. Het aanjagen van recreatie en het ontwikkelen van meer recreatievoorzieningen in natuurgebieden moet daarom worden gestopt. (12) Het is onbekend of voor nieuw (recreatief) groen financiering wordt gevonden. Dat bij nieuw recreatief groen diverse opgaven worden gecombineerd (klimaat, natuur, etc.) is mooi, maar kent ook zijn grenzen. (13)	Bij de start van het opstellen van het PR&T was het de bedoeling om hierin nieuwe locaties voor recreatief groen aan te wijzen. Dit is echter ingehaald door het programma Groen Groeit Mee (zie pagina 25 PR&T). Dat programma richt zich op het realiseren van meer (recreatief) groen, op het evenwichtig meegroeien van groen met de verstedelijking. De provincie werkt samen met vele partners aan dit programma. Omdat we de ontwikkeling van recreatief groen samen met de partners in dat programma oppakken, kunnen we nu nog niet aangeven waar er ontwikkelingen van recreatief groen gaan plaatsvinden en voor welke daarvan de provincie primair verantwoordelijk is. Dat krijgt invulling in samenspraak met de programmapartners. Door

		<p>Blijvende aandacht wordt gevraagd voor een heldere, concrete uitwerking van de recreatieve opgaven en de meekoppelkansen hierbij en hoe dit financieel sluitend te maken. Wat is de rol van de provincie in het financieel bijdragen aan de haalbaarheid van de beleidsdoelen, ook wanneer de overheid geen, of deels geen, eigenaar is van de gronden. Dit in het bijzonder voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie in de A12 zone. (17)</p> <p>Nergens is beschreven wat het PR&T zelf doet om bij te dragen aan meer recreatief groen. Dit was de hoofdaanleiding voor het opstellen van dit programma. Extra recreatief groen is zelfs niet opgenomen in de begroting. Hoe stuurt het PR&T op verankering van groen in de ruimtelijke programmering? (18)</p>	<p>nu in het PR&T locaties aan te geven zouden we de samenwerking binnen Groen Groeit Mee frustreren. Tegen deze achtergrond is in de Omgevingsvisie voor het meegroeien van het (recreatief) groen ook verwezen naar Groen Groeit Mee en niet naar PR&T. Hiermee hangt ook samen dat er nu geen middelen voor extra (recreatief) groen zijn opgenomen in de begroting bij PR&T. In paragraaf 6.2 is dit ook benoemd. Hierover zullen o.a. met de partners waarmee we ook binnen het programma Groen Groeit Mee werken afspraken maken. Zodra binnen het programma Groen Groeit Mee duidelijk is welke rol de provincie gaat vervullen en welke middelen daar bij horen, zal naar dekking daarvan worden gekeken.</p> <p>Om er voor te zorgen dat de ontwikkeling van (recreatief) groen gelijke tred houdt met de verstedelijking is in artikel 9.13 van de Interim Omgevingsverordening vastgelegd dat een uitbreidingslocatie alleen mogelijk is als de woningbouw in samenhang wordt ontwikkeld met lokale en regionale groenontwikkeling waarbij de omvang van de woningbouw in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie en de realisatie van natuur en recreatie en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd.</p> <p>Ons bestemmingsmanagement en het aanbrengen van nieuwe recreatievoorzieningen is gericht op een betere spreiding van de recreanten en op het ontlasten van kwetsbare natuur. Van het aanjagen van recreatie in natuurgebieden is naar ons oordeel geen sprake. Wij zien de druk wel groter worden vanwege de Corona.</p> <p>Het combineren van functies en het benutten van meekoppelkansen is gezien de druk op de ruimte in onze provincie essentieel. Daarom is dit ook een van de uitgangspunten in de Omgevingsvisie. We zijn ons bewust dat dit ook grenzen kent. Maar ook dat bijvoorbeeld door meer ontwerpend te onderzoeken er onverwachte kansen blijken te zijn. Wat concreet de combinatiemogelijkheden zijn kan pas worden</p>
--	--	--	---

			<p>bekeken aan de hand van feitelijke initiatieven. Daarom beperkt het PR&T zich tot het noemen van de noodzaak en van voorbeelden. Onze financiële inzet voor de jaren 2022 – 2024 is weergegeven in hoofdstuk 6. We beschikken over diverse subsidiemogelijkheden voor particulieren. Financiering van nieuw recreatief groen is onderwerp binnen het programma Groen Groeit Mee (zie hierboven).</p> <p>De ruimtelijke verankering krijgt vorm via het genoemde artikel 9.13 van de Interim Omgevingsverordening en – waar nodig- door aanpassing van de Omgevingsverordening, zoals beschreven op blz. 51 van het ontwerp PR&T. Ook verwijzen we naar het regionaal programmeren en het daaruit resulterende Provinciaal Programma Wonen en Werken. Sturen op kwaliteit van het recreatief groen doen we aan de hand van de diverse voorwaarden die we in het PR&T hebben opgenomen (waaronder diversiteit, toegankelijkheid, nabij).</p>
1	Particulier	Gemeente Soest heeft voor gebied tussen Soest en Amersfoort plannen voor inrichting om de groeiende recreatiedruk op de bossen en stuifduinen te verminderen. Is dit afgestemd met de provincie Utrecht? Verdient deze toeristische ontwikkeling (al) een vermelding in PR&T?	De ontwerp Omgevingsvisie Soest en Soesterberg heeft onlangs ter inzage gelegen. De visie is ons bekend en de provincie heeft de gemeente een brief gestuurd met de provinciale bevindingen. Daarin is in relatie tot een eventuele recreatieve ontwikkeling van de Polder onder meer aandacht gevraagd voor de landschappelijke openheid. Het zuidelijk deel van dit gebied is in onze Omgevingsvisie aangeduid als Recreatiezone. Daar zijn recreatieve ontwikkelingen (onder voorwaarden) toegestaan. In het noordelijke deel zijn kleinschalige recreatieve voorzieningen mogelijk. Mede gezien het prille stadium waarin de visievorming voor dit gebied verkeert, is er geen aanleiding het te noemen in het PR&T.

Binnenstedelijk groen en verbindingen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
17	B&W gemeente Nieuwegein	Graag oog voor de recreatieve en natuurlijke waarde van stadsparken en de verbinding met buitengebieden. Het is gewenst dat de provincie hier blijvend op inzet, temeer omdat recreatieve	Het belang van binnenstedelijk groen en van verbindingen (corridors) tussen kernen en de buitengebieden onderschrijven wij. Dit komt op meerdere plekken in het PR&T aan de orde. Zie onder meer de ambities en beleid in paragraaf 4.4.3 en 4.4.4. Onze programma's <i>Groen doet</i>

	opgaven vaak gemeentegrensoverschrijdend zijn en dus samenwerking behoeven.	<i>goed</i> en <i>Groen aan de buurt</i> richten zich ook op een groenere leef-omgeving in de kernen. Groen Groeit Mee richt zicht voornamelijk op groen in het buitengebied en rond de kernen, maar wel wordt de verbinding gelegd door o.a. in te zetten op groenblauwe dooradering en recreatieve verbindingen. Ook dit is opgenomen in het PR&T.
--	---	--

Natuurwaarden binnen Recreatiezone en Bovenlokaal dagrecreatieterrein

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13, 14	Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Vereniging Natuur en Milieu, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede	Binnen de als Recreatiezone of Bovenlokaal dagrecreatieterrein aangeduide gebieden komen ook belangrijke ecologische waarden voor. Bijvoorbeeld de ecologische verbindingen tussen het Vechtplassengebied en het Kromme Rijngebied. Bij eventuele recreatieve ontwikkelingen zou nadrukkelijk rekening gehouden moeten worden met deze waarden. De aanduiding Bovenlokaal dagrecreatiegebied voor Park Vliegbasis Soesterberg is uiterst ongelukkig, tenzij het alleen gaat om het Nationaal Militair Museum. (13) Gravenbol moet weer het extensieve, voorzieningen-arme recreatiegebied worden dat het was bij de aanwijzing als N2000-gebied. Het PR&T zou richting moeten geven voor de gewenste inrichting voor ieder (bovenlokaal) recreatiegebied. (14)	Wij zijn ons bewust dat binnen de als Recreatiezone en Bovenlokaal dagrecreatieterrein aangeduide gebieden ook belangrijke natuurwaarden kunnen voorkomen. Deze aanduidingen komen uit de Omgevingsvisie . De gebieden met natuurwaarden hebben daarin een op die waarde gerichte aanduiding gekregen (NNN, Natura 2000-gebied, Weidevogelkerngebied) met een bijbehorend beschermingsregime in de (Interim) Omgevingsverordening. Bij recreatieve ontwikkelingen in de als Recreatiezone en Bovenlokaal dagrecreatieterrein aangeduide gebieden die tevens zijn aangeduid als gebied met natuurwaarden moeten deze de natuur beschermende regels onverkort in acht worden genomen. Daardoor zijn de belangrijke natuurwaarden afdoende beschermd. Tevens wijzen wij op het volgende uitgangspunt uit de Omgevingsvisie: "We kiezen gebiedsgericht voor integrale, toekomstgerichte oplossingen waarmee we de Utrechtse kwaliteiten per saldo behouden of versterken." Dit geldt ook voor Park Vliegbasis Soesterberg. Met uitzondering van de gebouwen van het museum en de directe omgeving daarvan is dit gebied aangeduid als NNN. Eventuele recreatieve ontwikkelingen zijn daar alleen mogelijk als wordt voldaan aan de NNN-voorwaarden. De aanduiding Bovenlokaal dagrecreatiegebied is hier vooral opgenomen vanwege het museum in combinatie met een TOP. De N2000-status van Gravenbol heeft tot gevolg dat (recreatieve) ontwikkelingen hier alleen mogelijk zijn als wordt voldaan aan de wettelijke vereisten die gelden vanwege deze status. Vanuit onze rol

			van bevoegd gezag voor de N2000-vergunningverlening zien wij hierop nauwkeurig toe. Gezien het belang van het recreatieve gebruik en het feit dat dit in de huidige vorm past binnen de N2000-regels, zien we geen noodzaak tot extensivering zoals de indiener bepleit.
--	--	--	--

Kleinschalige recreatievoorzieningen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
15	B&W gemeente Bunnik	Om de spreiding van recreatieve druk mogelijk te maken, zijn er aantrekkelijke voorzieningen nodig, waarbij ondersteunende horeca, een toiletvoorziening of andere (kleine) bouwwerken nodig zijn. Enerzijds om het voor bezoekers aantrekkelijk te maken, anderzijds om het rendabel en exploitabel te maken voor initiatiefnemers. De uitwerking van het programma schrijft echter kleinschalige voorzieningen zonder bebouwing voor. Dit geeft een grote begrenzing om de ambitie te bereiken. Voor ontwikkeling of uitbreiding van kleine of middelgrote (niet-bovenlokale) recreatievoorzieningen buiten de recreatiezone is juist ruimte nodig voor bouwactiviteiten om te komen tot voldoende en aantrekkelijke initiatieven die de recreatieve spreiding mogelijk maken.	Zoals is verwoord in de Omgevingsvisie , is het voorkomen van versterking van het landelijk gebied een belangrijke ambitie van ons ruimtelijk beleid. Ook is ons beleid gericht op het realiseren van recreatievoorzieningen dicht bij de gebruikers. Daarom bieden wij mogelijkheden voor recreatievoorzieningen met bouwmogelijkheden alleen in de nabijheid van de kernen (Recreatiezone, Kernrandzone onder voorwaarden). Het in algemene zin toestaan van recreatieve bebouwing voor horeca en dergelijke in het landelijk gebied vinden wij ruimtelijk niet aanvaardbaar en voor een aantrekkelijk recreatief aanbod ook niet noodzakelijk. Daarnaast biedt de Omgevingsverordening ruimte voor maatwerkoplossingen, o.a. bij beëindiging van agrarische bedrijfsactiviteiten. Openbare toegankelijke toiletten willen we zoveel mogelijk combineren met TOP's, bezoekerscentra en horeca. In de incidentele situatie dat een toiletvoorziening niet kan worden gecombineerd met een bestaande voorziening kan kleinschalige bebouwing nodig zijn. Indien dit hiervoor noodzakelijk blijkt, kan dan gebruik worden gemaakt van artikel 1.5 van de Interim Omgevingsverordening (onthefing instructieregel).

Toegankelijkheid, inrichting en beheer van recreatieterreinen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
22	Statcommissie BEM	Hoe wordt de fysieke, sociale en financiële toegankelijkheid om op alle mogelijke manieren recreatie zo inclusief mogelijk te maken, concreet gemaakt? (CU)	Daar waar wij mede-eigenaar of beheerder zijn van recreatieterreinen zullen wij sturen op fysieke, sociale en financiële toegankelijkheid. Voor de recreatieterreinen waar wij niet een dergelijke bevoegdheid hebben zullen we een stimulerende rol vervullen ten aanzien van deze vormen van toegankelijkheid. Als voorbeeld gaat het hierbij om het stimuleren

			dat de beheerders periodiek een check doen met vertegenwoordigers vanuit de doelgroep naar de toegankelijkheid van de recreatievoorzieningen en waar nodig verbeteringen realiseren (conform de verplichtingen o.g.v. het VN-verdrag Handicap).
6	Particulier	Gemist wordt aandacht voor het trainen van honden als vorm van recreatie. Het geven van hondentraining op een buitenterrein is zowat onmogelijk door gebrek aan geschikte locaties.	Het PR&T beperkt zich tot die onderdelen van recreatie en toerisme waar sprake is van een bovenlokaal belang, passend bij de provinciale rol. Denk aan boven lokale dagrecreatieterreinen, het recreatieve hoofdroutenetwerk en regionale samenwerking. Het inrichten van terreinen voor hondentrainingen valt hier niet onder. Dit is een taak voor gemeenten.
13, 18	Stichting Milieuzorg Zeist e.o., NMU (mede namens NM en HUL)	Het beleid voor ecologisch beheer van recreatieterreinen wordt toegejuicht, maar het zou goed zijn in het PR&T ook bijzondere aandacht te hebben voor de financiering ervan. (13) Ecologisch beheer betekent niet dat recreatieterrein kan worden aangemerkt als natuur. (18)	In het PR&T hebben we als actie opgenomen dat we duurzaam, circulair en ecologisch beheer van de recreatieterreinen en -gebieden en langs paden stimuleren. Dat kan mogelijk tot hogere beheerkosten leiden. Voor zover het terreinen betreft waarvoor wij verantwoordelijk zijn voor het beheer, zorgen wij voor voldoende financiering. Daar waar wij een gedeelde of geen verantwoordelijkheid hebben voor het beheer zullen wij het voornoemde beheer stimuleren. Voor de PR&T-periode hebben we € 300.000,- extra beschikbaar gesteld voor o.a. duurzaamheid van recreatieterreinen. Recreatieterreinen zijn inderdaad geen natuur, ook niet bij ecologisch beheer. Dat neemt niet weg dat er wel sprake is van natuurwaarden binnen sommige recreatieterreinen. Deze koesteren we omdat deze waarden zowel bijdragen aan de biodiversiteit als aan de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde. Wij gaan de duurzaamheid en het ecologisch beheer voor recreatieve gebieden waar wij in participeren via in samenwerkingsverbanden, nog verder uitwerken in de komende jaren.

Aandacht voor specifieke gebieden of thema's

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
1, 2, 13, 17	Particulier (2x), Stichting Milieuzorg Zeist e.o., B&W Nieuwegein	Aandacht wordt gemist voor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ (de ontwikkeling van hotspot) paleis Soestdijk, terwijl hier veel ontwikkelingen te verwachten zijn (1) 	Recreatie en toerisme is een verantwoordelijkheid van de gehele overheid. Hierbij zijn de taken verdeeld. Zoals in de Omgevingsvisie is vastgelegd richt het provinciale vrijetijdsbeleid zich richt op: <ul style="list-style-type: none"> ■ De recreatiezones en -terreinen,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bunschoten, terwijl er geen mogelijkheden zijn voor recreatie in de buitenlucht (2) ▪ De burgerinitiatieven Geopark Heuvelrug, Vecht en Gooi en Wegh der Weegen. Dit zijn parels die het waard zijn op gepaste wijze te ontdekken ▪ Educatie; hiervoor is een heel netwerk aanwezig zoals gilden en IVN-gidsen ▪ Kleine luchtvaart, terwijl deze activiteiten wel gepaard gaan met bepaalde effecten (13) ▪ De recreatieve doorontwikkeling van de Neder-eindse Plas. ▪ Evenemententerreinen. Beschikbare terreinen voor grotere evenementen (festivals) komen steeds verder onder druk te staan. Gemeenten en provincie kunnen een faciliterende rol hebben in het bieden van ruimte voor evenementen. Wellicht kan regionale sturing hier ook bij helpen. (17) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Het recreatief hoofd(route)netwerk, ■ Verblijfsrecreatie en ■ Toerisme. <p>De ontwikkeling van paleis Soestdijk valt hier niet binnen. Vanuit vrijetijdsbeleid bekeken, is dit een verantwoordelijkheid van de gemeente en het particuliere initiatief. Voor de ruimtelijke ordeningsaspecten moet de gemeente daarbij de (Interim) Omgevingsverordening naleven en de regels die gelden vanwege ligging binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN).</p> <p>Het gebied tussen de kernen Bunschoten-Spakenburg en Amersfoort is aangeduid als Recreatiezone. Hier wordt het recreatieve gebruik gestimuleerd. Het gaat om bovenlokale dagrecreatievoorzieningen, deze kunnen zowel gericht zijn op extensief als op intensief gebruik. Verder ontsluit het fietsknooppuntensysteem ook het landelijk gebied van Bunschoten en omgeving, terwijl het wandelknooppunten hier binnenkort ook komt. Vanuit onze rol als waterbeheerder stellen wij een perspectief op de waterwegen op en een visie op de Eem. Daarin krijgt waterrecreatie ook aandacht. Het programma Groen Groeit Mee kijkt ook naar de behoefte van (recreatief) groen in de regio Amersfoort. Hiermee is er naar ons oordeel ruime aandacht voor de recreatie in Bunschoten.</p> <p>Het Geopark en de Wegh der Weegen zijn voor ons bekende initiatieven waarbij wij ook betrokken zijn. Het primaat hierbij ligt echter niet bij recreatie en toerisme. We brengen dit initiatief onder de aandacht van het routebureau, zodat zij kunnen bekijken wat de mogelijkheden zijn om de bekendheid van Geopark en Weg der Weegen te vergroten door het RHN hierover te leiden. Een belangrijk deel van de Weg der Weegen is overigens al onderdeel van het fietsknooppuntensysteem.</p>
--	--	---	---

			<p>Educatie zien we niet als een provinciale taak vanuit recreatie en toerisme. In het kader van promotie bieden verhaallijnen over ontstaan en geschiedenis meerwaarde kansen voor een grotere bekendheid en bezoek o.a. aan cultureel erfgoed.</p> <p>Het PR&T is een nadere uitwerking van de Omgevingsvisie. Alleen als daartoe behoefte bestaat is het beleid in het PR&T nader uitgewerkt. Over recreatieve en kleine luchtvaart is in de Omgevingsvisie het volgende opgenomen: <i>In onze provincie is er in beperkte mate ruimte voor diverse vormen van kleine en recreatieve luchtvaart. Dit mag, als dit op een goede manier ingepast kan worden in de omgeving en de hinder voor mens en dier zo beperkt mogelijk wordt gehouden. We gaan terughoudend om met nieuwe luchthavens voor kleine en recreatieve luchtvaart in de provincie. In stiltegebieden zijn recreatieve drones niet toegestaan. Luchthavens met een duidelijk maatschappelijk belang, zoals heliplatforms bij ziekenhuizen, ondersteunen we wel. Ook hierbij hebben we uiteraard aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving.</i> Wij zien geen aanleiding dit nader uit te werken in het PR&T.</p> <p>Wij onderschrijven het belang van de recreatieve doorontwikkeling van de Nedereindse Plas. Daarom hebben wij hiervoor ook € 1,6 mln. beschikbaar gesteld. De plas ligt binnen de aanduidingen Recreatiezone en Bovenlokaal dagrecreatieterrein. Dat biedt ruime mogelijkheden voor toekomstig recreatieve ontwikkelingen. We zien geen aanleiding dit expliciet te melden in het PR&T.</p> <p>Ons beleid voor evenementen/festivals is verwoord in ons cultuur en erfgoedprogramma Voor Jong en Altijd. Graag verwijzen we daar naar. Wij zien vanuit recreatie en toerisme zeker een meerwaarde bij deze activiteiten.</p>
--	--	--	---

4.5 Recreatief hoofd(route)netwerk

Recreatief hoofdrouthenetwerk in algemene zin

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>De routestructuren op de Heuvelrug moeten niet worden uitgebreid, maar juist worden ingekrompen. Daarmee kunnen natuurgebieden ontlast worden om nadelige effecten op lange termijn te voorkomen.</p> <p>Het is van belang kritisch te zijn, routes weg te halen en om te leiden via niet kwetsbare natuur in plaats van alleen meer paden en routes in een 'fijnmazig web' midden in de natuur toe te voegen. Zorg dat schakels toegevoegd worden die de tocht naar een gebied vanuit huis een beleving maken, die kunnen bijdragen aan verminderd autogebruik, zorgen voor meer beweging en ontlasten de natuurgebieden op de Heuvelrug. (12)</p> <p>Bij het compleet maken van het recreatief hoofdrouthenetwerk moet rekening worden gehouden met aanwezige waarden. Niet alleen in het belang van de natuur, maar ook voor echt rustige gebieden voor de mens. Bij het compleet maken moet daarom met een bepaalde zoning rekening worden gehouden. (13)</p>	<p>Routes zijn bij uitstek geschikt om recreanten te leiden naar gebieden die niet of minder kwetsbaar zijn voor verstoring. Het verminderen van routes zal naar verwachting niet leiden tot wezenlijk minder recreatief gebruik, maar wel tot het zelfstandig zoeken van routes en daarmee ook in kwetsbare gebieden. Zoneringsplannen zijn een goed bruikbaar instrument bij het bepalen van de ligging van o.a. routes. Zoals indiener 12 zelf al aangeeft kan het toevoegen van ontbrekende schakels ook juist bijdragen aan minder belasting van kwetsbare gebieden en aan het aantrekkelijker maken van recreëren van huis uit (o.a. het landschap binnen voetbereik).</p>

Bereikbaar groen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13, 18	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., NMU (mede namens NM en HUL)	<p>Het is noodzaak steviger in te zetten op recreatie in het groen dicht bij huis, in dorpen en steden en in ander al bestaand groen buiten de natuurgebieden op de Heuvelrug. (12)</p>	<p>Zoals uit het PR&T blijkt onderschrijven wij de noodzaak van het terugdringen van het 'recreatief' autogebruik. Onze ambitie zoals verwoord in paragraaf 4.5.3 is het fietsgebruik naar recreatieterreinen en -gebieden met 50% te laten toenemen. Ons beleid hiervoor is gericht op o.m. meer recreatievoorzieningen dicht bij de kernen, meer routes</p>

	<p>Het is goed om mensen te stimuleren met de fiets naar groen te fietsen om een kanteling in de huidige situatie te bewerkstelligen: het overgrote deel van de fietsers komt voor dagrecreatie met de fiets achter op de auto naar de provincie om een paar uur te fietsen. Het is goed om te zien dat dit knelpunt in het Programma wordt gesignaleerd en erkend. Als de tocht dicht bij huis begint, kan de tocht naar het groen ook al een beleving zijn en is er minder behoefte kwetsbare natuurgebieden te doorkruisen. (12)</p> <p>Er zou moeten worden gezien hoe dichtbij huis, in de directe leefomgeving, plek voor recreatie geboden kan worden, door bij herontwikkeling van stedelijke gebieden direct rekening te houden met het vereiste van een groene omgeving. (13)</p> <p>OV en fietsen moeten de norm worden voor reizen naar recreatieve voorzieningen. Daarvoor moet zeer terughoudend worden omgegaan met parkeervoorzieningen en is het van belang dat er toegankelijke groene gebieden zijn op fietsafstand van dorpen en steden. (18)</p>	<p>vanuit de kernen naar recreatievoorzieningen, meer bekendheid geven aan deze routes, ontbrekende schakels aanleggen en barrières opheffen en het veilig én aantrekkelijk maken van de routes. Zoals indiener 12 stelt en ook in het PR&T staat: de tocht van huis naar recreatievoorziening op de fiets moet al een beleving zijn.</p> <p>Zoals verwoord in paragraaf 4.4.4 laat onze focus op bereikbaarheid voor langzaam verkeer onverlet dat er ook voldoende parkeergelegenheid bij bovenlokale recreatieve voorzieningen moet zijn. Dit o.m. om parkeeroverlast in de omgeving te voorkomen.</p> <p>Herontwikkeling van stedelijke gebieden is veelal primair de verantwoordelijkheid van gemeenten. De provincie werkt samen met gemeenten en waterschappen aan Groen Groeit Mee, een programma dat de ambitie heeft groen evenwichtig te laten meegroeien met de verstedelijking. Voor de zogenaamde uitleglocaties is dit ook als voorwaarde in onze verordening opgenomen.</p>
--	---	---

Gebiedsgerichte uitwerking

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
10, 13, 16, 19	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., Samenwerkende gemeenten in RBT Heuvelrug en Vallei, B&W gemeente Stichtse Vecht	Een nadere uitwerking op gebiedsniveau wordt gemist, rekening houdend met aanwezige waarden van de natuur, landschap, cultuurhistorie en leefomgevingskwaliteiten. Bij het bepalen van de recreatieve draagkracht van een landschap moet als basis gelden de kwaliteit van die landschappen i.p.v. de voorwaarden die de (stedelijke) recreant	Het in het PR&T opnemen van een nadere uitwerking op gebiedsniveau hebben we overwogen. Daarbij hebben we geconstateerd dat de meerwaarde hiervan beperkt is. Informatie op gebiedsniveau wordt pas relevant als concrete locaties worden gekozen of als er concrete plannen zijn voor recreatieterreinen. Dan moet een integrale afweging plaatsvinden. De vele al bestaande documenten zoals de Omgevingsvisie, de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, de Natuurbeheerplan-

	<p>daar aan stelt. Dan kan echt tot zorgvuldige afweging worden gekomen. (13)</p> <p>Het is wenselijk om een gebiedsgerichte omschrijving toe te voegen van de investeringen die de provincie in bepaalde gebieden voor ogen heeft. Dit geeft gemeenten, ondernemers en andere betrokkenen meer houvast en geeft concreet aan waar het over gaat. (16)</p> <p>Botshol is een Natura 2000-gebied waar heel laagdrempelig en ecologisch kan worden gerecreëerd. Dit kan verder worden gestimuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als de huidige ontheffing van de roeiboten wordt uitgebreid in aantal en/of kan worden gemotoriseerd (met stille elektromotoren). - door goed onderhoud te plegen, bijvoorbeeld door afplaggen. De subsidie om dit mogelijk te maken is te laag. Ook is het gewenst dat er een stimulering komt om het oude ambacht riet snijden te laten bestaan. Indiener van de zienswijze ontvangt graag een dubbele vergunning (horeca en agrarisch). Ook is de indiener bereid om excursies te geven in het gebied over het gebied, de vegetatie, de vogels en het riet snijden. (10) <p>Om de routes langs rivier de Vecht te ontlasten zouden meer met de Vecht verknoopte regionale noord-zuid lopende fietsroutes kunnen worden gerealiseerd langs het Amsterdam-Rijnkanaal. Bestaande barrières dienen dan wel op korte termijn te worden verholpen. (19)</p>	<p>nen zijn dan bruikbaar dan een globale op recreatief gebruik gerichte gebiedsbeschrijving in het PR&T.</p> <p>In de jaarlijkse uitvoeringsagenda zal concreter worden aangegeven waar we als provincie op willen inzetten. Met de DMO's zullen afspraken worden gemaakt over de concrete inzet voor het betreffende jaar. Hier is een gebiedsgerichte aanpak mogelijk.</p> <p>Botshol is een kwetsbaar natuurgebied met zoals de indiener van de zienswijze ook zelf al aangeeft de Natura 2000-status. Ook is het gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit betekent hier dat er enkel mogelijkheden zijn voor extensief recreatief medegebruik voor zover dat de natuurwaarden niet schaadt. Verder is het particulier eigendom (Natuurmonumenten). Die gaat dus in eerste instantie over het gebruik van het gebied. Daarmee zal de indiener allereerst overeenstemming moeten bereiken over het gebruik. Vervolgens moet het gebruik ook passen binnen bijvoorbeeld het gemeentelijk ruimtelijk beleid en de regelgeving voor N2000-gebieden en NNN. De provincie is hierbij enkel bevoegd gezag voor de Natuurregelgeving (N2000 en NNN).</p> <p>De mogelijkheden voor alternatieven voor de routes langs de Vecht zullen we meenemen bij de update van het fietsknooppuntensysteem. Dan kan ook worden bekeken of en zo ja welke barrières verholpen moeten worden en of daarvoor draagvlak is en middelen zijn.</p>
--	---	---

Natuur en recreatie

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13, 18, 20	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o., NMU (mede namens NM en HUL), Wekgroep Natuurlijk Zeist-West	<p>In het PR&T is te weinig aandacht voor natuur en voor de nadelige effecten van recreatie op de natuur. Uit de voor de Omgevingsvisie opgestelde MER blijkt dat de recreatiedruk een nadelig effect heeft op de natuur- en stiltegebieden in de provincie. Deze constatering en de daarop gebaseerde afwegingen zijn niet terug te vinden in het PR&T. Een visie op de samenhang van recreatie en natuur en randvoorwaarden voor behoud op lange termijn ontbreekt. De natuur te benoemen als 'kapitaal van de recreatie' getuigt van kortetermijnvisie op economisch gewin.</p> <p>Gesproken wordt over recreatieterreinen en -gebieden. Dit geeft blijk van miskenning dat natuurgebieden een belangrijke primaire eigenwaarde hebben.</p> <p>Bij het gestelde over spreiding in ruimte en tijd wordt geen onderscheid gemaakt naar draagkracht van gebieden. Het 'hele jaar rond' recreatie legt extra druk op de natuur. (12)</p> <p>Indiener vindt het van belang dat er voldoende rust(ige) gebieden zijn zodat flora en fauna tot ontwikkeling kunnen komen. Aan een goede zonering moet prioriteit gegeven worden. De provinciale Natuurvisie, Supplement biodiversiteit met de kaart Natuurparels, bieden hiervoor een schat aan informatie. Van een donut-aanpak kan pas sprake zijn als wordt uitgegaan van draagkracht van de natuur die blijkt uit een natuurvisie. (13)</p> <p>De negatieve effecten van recreatie en toerisme op de natuur krijgen onvoldoende aandacht in het</p>	<p>Om twee redenen hebben wij in het PR&T expliciet aandacht besteed aan de belangrijke relatie natuur – recreatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ons streven naar natuur die robuust, divers en veerkrachtig is ▪ Natuur is van belang voor het bieden van kwalitatieve mogelijkheden voor recreatie en toerisme, zoals ook een van de indieners terecht stelt. <p>We zijn ons terdege bewust dat -zoals in de MER ook is aangegeven- de kwaliteit van de natuur geschaad kan worden door te hoge recreatiedruk. Ons beleid is erop gericht dit te voorkomen. In paragraaf 4.5.4. hebben we daarom ook expliciet aangegeven dat in de NNN en Groene Contourgebieden de natuurfunctie voorop staat. Verder hebben we daarbij gesteld dat 'Daar waar deze functie te combineren is met extensief recreatief medegebruik, stimuleren wij dit'. Gezien de zorgen die spreken uit de zienswijzen wordt deze formulering mogelijk ruimer geïnterpreteerd dan wij bedoelen. Wij zullen deze zin daarom als volgt aanpassen: 'Alleen daar waar deze functie te combineren is met extensief recreatief medegebruik, zonder dat sprake is van onevenredige aantasting van de natuurwaarden, vinden wij dit aanvaardbaar.'</p> <p>(aanpassen)</p> <p>Met de door indiener 12 genoemde verwijzing naar natuur als 'kapitaal' voor recreatie en toerisme doelen wij nadrukkelijk niet op economisch kapitaal. Daarom hebben we de term ook tussen aanhalingstekens gezet. Wij beoogden hiermee het essentiële belang van natuur voor de recreant aan te geven. Gezien de misvatting die het bij indiener heeft veroorzaakt, passen we de formulering aan. (aanpassen)</p> <p>Met recreatieterreinen worden de speciaal voor recreatie aangelegde of ingerichte dagrecreatieterreinen bedoeld, zoals de Maarsseveense Plassen, Down Under en het Henschotermeer. Natuurgebieden die een recreatief medegebruik hebben zijn in het PR&T aangeduid als recrea-</p>

		<p>PR&T. Bijvoorbeeld bij Amelisweerd worden de cultuurhistorische en recreatieve waarden wel genoemd maar de natuurwaarden niet. De indruk bestaat dat PR&T meer recreatie beoogt in rustige natuurgebieden, terwijl rust onmisbaar is voor natuurwaarden. Natuur is juist van belang voor het bieden van kwalitatieve mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Verontrustend is dat er geen onderzoek wordt gedaan naar wat geïntensiveerde recreatie en toerisme voor de kwaliteit van de natuur betekent. Gemist wordt een beschrijving hoe de ontwikkelingen uit het PR&T passen binnen de doelstelling van de provincie om de natuur te beschermen en te verstevigen.</p> <p>De vermelding dat het zoneringsproject voor het NPUH na afronding zal worden geraadpleegd roept verbazing op. Het past meer om het te volgen i.p.v. raadplegen. (18)</p> <p>Recreatief gebruik van natuurgebied is medegebruik dat niet tot verlies van natuurwaarden leidt. (20)</p>	<p>tiegebied. Dit is een algemeen gebruikte term en in een document als PR&T passend. Daarmee willen we niets afdoen aan de primaire natuurwaarden van deze gebieden.</p> <p>Wij onderschrijven het belang van zoneringsplannen. Zoals verwoord bij de acties in paragraaf 4.5.5 gaan wij daarom ook inventariseren voor welke gebieden dit meerwaarde heeft en stimuleren wij de totstandkoming van zoneringsplannen daar. Wij zijn blij met het project zoneringsplannen NPUH. De resultaten zullen wij dan ook zeker gebruiken. Wij hebben de term raadplegen gebruikt om aan te geven dat we deze zoneringsplannen niet op voorhand onverkort zullen volgen. We gebruiken de zoneringsplannen in combinatie met andere onderzoeksgegevens en bijvoorbeeld onze natuurvisie, zoals ook door indiener 13 genoemd. Dit doen we mede met de wetenschap dat de zoneringsplannen ook kritische geluiden heeft opgeroepen zoals indiener 13 ook aangeeft.</p> <p>Met zoneringsplannen als basis willen we sturen op het rustig houden of maken van de voor de natuur belangrijke rustgebieden. De zoneringsplannen stuurt ook op draagkracht van de natuurgebieden. Zoals in het PR&T aangegeven kan door routes, paden, TOP's, voorzieningen en apps de zoneringsplannen worden ondersteund.</p> <p>Dat de indruk van indiener 18 dat het PR&T meer recreatie beoogt in rustige natuurgebieden niet klopt, mag duidelijk zijn gezien het belang dat we hechten aan zoneringsplannen en spreiding en de inzet die we hiervoor gaan plegen. Met het verwoorden van dit beleid in het PR&T en met bijvoorbeeld het aangeven dat de natuurfunctie in NNN en Groene Contourgebieden voorop staat ontbreekt naar ons inzien ook de noodzaak om expliciet te verwoorden dat het PR&T past binnen de doelstelling om de natuur te beschermen en te verstevigen.</p> <p>De beschrijving van Amelisweerd/Rhijnauwen/Vechten op bladzijde 30 is een voorbeeld van het samengaan van cultureel erfgoed en recreatie en toerisme. Op die belangen richt dit kader zich. Daarom zijn andere waarden en belangen van deze gebieden hier onbenoemd gebleven.</p>
--	--	---	--

			We zullen de titel van het kader verduidelijken. Van de natuurwaarden van Amelisweerd zijn wij ons terdege bewust. (aanpassen)
--	--	--	---

Samenwerking met terreineigenaren

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12	Particulier	<p>Het is goed dat het Programma noemt dat het vanzelfsprekend is dat beheerders en eigenaren betrokken worden en toestemming moeten geven bij het ontwikkelen van nieuwe routes en knooppunten. Zij zijn immers ter zake kundig en verantwoordelijk voor hun terrein. Er mogen geen routes en knooppunten ontstaan of in stand blijven zonder toestemming en overleg met terreinbeheerders. Daarom geldt ook dat zij nu en ook later steeds kunnen aangeven wat in de thans bestaande en in ontwikkeling zijnde knooppunten dient te worden aangepast.</p> <p>Bekend is dat er structurele tekorten zijn voor het beheer van de natuur. De kostprijsberekeningen waarop de SNL subsidie is gebaseerd is niet realistisch.</p>	<p>Zoals in het PR&T is aangegeven is ons streven om meer evenwicht te krijgen in de verdeling van de lusten en de lasten van recreatief gebruik van particulier eigendom. Wij werken samen met de andere provincies aan een hogere bijdrage voor voorzieningen en toezicht in de SNL-natuurbeheersubsidie. Daarbij hebben we wel te maken met Europese regelgeving die dit nu nog in de weg staat.</p> <p>Zonder af te doen aan ons standpunt dat bij het ontwikkelen van nieuwe routes het vanzelfsprekend is dat beheerders en eigenaren vooraf betrokken worden en met hen goede afspraken worden gemaakt, wijzen wij voor de volledigheid er nog op, dat in geval van SNL-subsidie de verplichting geldt medewerking te verlenen aan de markering en het beheer van routes voor wandelen en fietsen in het kader van de landelijke wandelroutes, landelijke fietsroutes en knooppuntennetwerken voor wandelen en fietsen. Verder staan wij uiteraard altijd open voor overleg bij veranderende ontwikkelingen.</p>

Rol provincie

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
19	B&W gemeente Stichtse Vecht	<p>Er is grote behoefte aan het uitbreiden en verbeteren van routenetwerken, overstappunten, transferia en het sturen, spreiden en verduurzamen van mobiliteit. Daar zou de Provincie bij uitstek een regisserende, faciliterende en participerende rol in kunnen vervullen. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van aanzienlijk meer en gericht budget voor het samen met de partners inrichten van aantrekkelijke entrees tot de groene buitengebieden.</p>	<p>Dat wij de behoefte aan het uitbreiden en verbeteren van routenetwerken en TOP's onderschrijven blijkt voldoende uit het PR&T. Onze stimulerende, realiserende en participerende rol daarbij is beschreven in paragraaf 4.5.5. Hiervoor hebben we ook de nodige middelen gereserveerd. Zo is de financiering van het compleet maken van het wandelnetwerk gedekt en die van de upgrade van het totale fietsknooppuntennetwerk nagenoeg. Voor het optimaliseren van TOP's hebben we € 300.000,- gereserveerd. Hierbij laten we niet onvermeld</p>

		Onduidelijk is of de Provincie inzet op de ontwikkeling van nieuwe TOP's. In het PR&T staat dat wordt ingezet op optimalisering van de TOP's maar onduidelijk blijft of er beleidsinzet en budget is voor nieuwe TOP's.	dat het voorzien in voldoende openbare recreatiemogelijkheden een verantwoordelijkheid is van de gezamenlijke overheidspartijen. Bij TOP's ligt de focus op het versterken van de bestaande TOP's, zoals toegelicht in paragraaf 4.5.4. Verder onderzoeken we de mogelijkheden van nieuwe TOP's , met name bij stations. Ook dit is vermeld in het PR&T.
--	--	---	--

Upgrade wandelnetwerk

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
21	TeVoet	Voor het wandelnetwerk wordt prioriteit gegeven aan het compleet maken. In veel gebieden ontbreken nog belangrijke schakels en is de kwaliteit helaas nog matig (veel fietsasfalt en wandelen langs autowegen). Daarom pleit TeVoet ervoor om ook prioriteit te geven aan de uitvoering door de Provincie van een upgrade van het wandelroute-netwerk.	Een eventuele upgrade moet starten met het in beeld brengen wat de noodzaak en mogelijkheden zijn van een revisie. Duidelijk moet zijn waar verbeteringen nodig en mogelijk zijn en waar schakels ontbreken . Dat gaan we de komende tijd laten onderzoeken. Als dat duidelijk is, kan een kostenraming worden gemaakt. Vervolgens kan samen met de betrokken partijen naar dekking van de kosten worden gezocht. Pas dan kan een plan van aanpak worden gemaakt en een aanbesteding worden gestart. Gezien de tijd die dit alles vergt, lijkt het ons niet aannemelijk dat er in deze PR&T-periode een eventuele feitelijk revisie plaatsvindt. Tegen deze achtergrond hebben we de acties beperkt tot het compleet maken van het wandelnetwerk (dit is onlangs gestart) en het uitvoeren van de verkenning naar noodzaak en mogelijkheden van de revisie van het bestaan wandelnetwerk.

Fietsregio van Europa

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg	Inzetten op 'de Fiets regio van Europa worden' betekent dat alle ontwikkelingen ook echt hierop moeten worden ingezet, dus ook transformatie van de automobilititeit naar OV en fiets.	In het PR&T zijn het beleid en de acties benoemd die betrekking hebben op het aantrekkelijk maken van het gebruik van de fiets en het terugdringen van het autogebruik voor zover dit gerelateerd is aan recreatie en toerisme. In met name de Omgevingsvisie en het Mobiliteitsprogramma is ons bereikbaarheidsbeleid in brede zin vastgelegd.

MTB-routes

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 13	Particulier, Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	<p>De MTB-routes op de Heuvelrug zijn zeer populair. Met als ongewenste neveneffect een explosieve toename van bezoekers, die voor een à twee uur vanuit het hele land in stiltegebieden en het NNN-netwerk een rondje komen sportfietsen. Niet juist en onderbouwd is de in het PR&T gedane aanname dat een groot aantal MTB'ers hier overnacht. De MTB-routes zouden beperkter op de Heuvelrug en meer elders, buiten kwetsbaar natuurgebied moeten lopen. (12).</p> <p>De MTB-routes lopen soms ook door of langs waardevolle natuurgebieden. Het zou goed zijn de gevolgen voor natuur te evalueren en tot een nadere zonering te komen. (13)</p>	<p>Zoals in het PR&T al is aangegeven maken de MTB-routes geen onderdeel uit van het Recreatief hoofdrouthenetwerk. Onze betrokkenheid beperkt zich tot een eenmalige subsidie via de AVP-gebiedscommissie Oost bij de start van het MTB-route-project in 2013. Het project is ontstaan vanuit een initiatief van Het Utrechts Landschap, Staatsbos-beheer, de wielersportbond Nationale Toerfiets Unie (NFTU) en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Het primaire doel van het initiatief is het gebruik van MTB's op de Utrechtse Heuvelrug te sturen naar delen waar de gevolgen voor natuur zo gering mogelijk zijn. Gezien de aantrekkelijkheid van de Heuvelrug voor MTB'ers is het niet eenvoudig om elders in de provincie hiervoor meer aantrekkelijke alternatieven te realiseren.</p> <p>Wij zullen de bij de MTB-routes betrokken partijen de suggestie van de evaluatie meegeven.</p> <p>Dat het MTB-routenetwerk veel gebruikers van buiten de provincie trekt die het combineren met een overnachting baseren we op mondelinge informatie van gebruikers. Nu dit niet is gebaseerd op onderzoeksgegevens zullen wij de tekst als volgt aanpassen: <i>Het MTB-routenetwerk op de Utrechtse Heuvelrug wordt door velen gezien als het mooiste van Nederland en het trekt veel gebruikers, ook van buiten de provincie en is daardoor voor veel ondernemers van belang, met name voor de horeca.</i></p> <p>(aanpassen)</p>

Toiletvoorzieningen

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
19	B&W gemeente Stichtse Vecht	<p>Het verbeteren van de brede inclusieve toegankelijkheid van gebieden kan bijdragen aan het verminderen van overlast en hinder voor bewoners. Bijvoorbeeld door het helpen opzetten van een regionaal netwerk van op recreanten gerichte</p>	<p>Wij onderschrijven de noodzaak van voldoende toiletvoorzieningen. Sinds 2019 zijn wij actief met het stimuleren hiervan. We stimuleren faciliteiten zoals (openbare) toegankelijke toiletten bij TOP's, bezoekerscentra, horeca, langs routes. We hebben hierbij vooral een communicatieve en stimulerende rol. Dit is geen eenmalige actie. We blijven gericht op het benutten van kansen om de problematiek onder</p>

		toiletvoorzieningen. Iets waar Stichtse Vecht momenteel rond de Vecht al sterk op inzet.	de aandacht te brengen, met name bij gemeenten, terreinbeheerders en de toerisme- en recreatiesector. De daadwerkelijke realisatie van (extra) toiletvoorzieningen zien we in eerste instantie als een gemeentelijke aangelegenheid en de verantwoordelijkheid van organisaties die terreinen beheren.
--	--	--	---

Gemotoriseerde recreatie

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
20	Werkgroep Natuurlijk Zeist-West	Gepleit wordt gemotoriseerde recreatie in natuurgebieden uit te sluiten van vormen van stimulering en ondersteuning.	De enige ondersteuning die wij bieden voor gemotoriseerde vorm van recreatie is het sloepennetwerk in het Groene Hart. In het PR&T hebben we aangegeven dat we onderzoek laten doen naar de behoefte aan uitbreiding en verbetering van het sloepennetwerk. Bij de uitvoering daarvan betrekken wij uiteraard het natuurbelang. Dit zullen we opnemen in het PR&T. (aanpassen)

Ambtshalve wijziging

	Aanleiding	Aanpassing
	PS Motie 20 van 10 maart 2021	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rol Routebureau bij borging routenetwerk verduidelijken. (aanpassen) ▪ Als actie opnemen: bekijken of het noodzakelijk is een bepaling in de Omgevingsverordening op te nemen met als doel bescherming van RHN. (aanpassen)
	Paragraaf 4.5.3 blz. 56: tekst is twee keer opgenomen.	De tekst ' <i>Het geheel moet op een aantrekkelijke manier met elkaar verbonden zijn, zodat er een uitgekiend en fijnmazig netwerk van aantrekkelijke groenblauwe verbindingen ontstaat die zowel sportief, recreatief als utilitair te gebruiken zijn.</i> ' schrappen. (aanpassen)

4.6 Vakantieparken/recreatiewoningen

Bezwaar tegen verbod permanente bewoning, los eerst het woonprobleem op

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 22	Particulieren, Staten-commissie BEM	<p>In deze tijden van hoge woningnood is het onmenselijk om burgers te verbieden om op een recreatiepark te verblijven. Gedwongen uitzetting leidt alleen maar tot nog meer illegale situaties. (3)</p> <p>Eerst nieuwe huizen bouwen en het woningtekort oplossen en dan pas permanent wonen op vakantieparken aan pakken. Recreëren is belangrijk, maar een dak boven je hoofd, en een plek waar je je thuis voelt, is nog veel belangrijker (4)</p> <p>Veel mensen vinden hun permanente toevlucht op recreatieterreinen, bijvoorbeeld door ziekte, stress, armoede of anderzijds buiten de maatschappij staan. Het wonen op een recreatieterrein draagt bij aan hun gezondheid en welzijn. Ook is er vaak sprake van saamhorigheid op een terrein. Mensen helpen elkaar als burens en vrienden. Dit zou allemaal verloren gaan in het huidige plan. (5)</p> <p>Geef voorrang aan wonen, geef tijdelijke vergunningen of legaliseer. Een paar inwoners per park maakt de veiligheid juist groter, omdat grote parken niet te bewaken zijn. Licht aan op t terrein in diverse huisjes, bewoning her en der, maakt het veiliger voor iedereen) (7,9)</p> <p>Los eerst het woonprobleem op, zonde als chalets leeg staan (8)</p> <p>Bezwaar tegen het op blz. 65 gebruikte begrip van 'oneigenlijk gebruik' van recreatiewoningen in geval van permanente bewoning. Die koppeling is niet</p>	<p>Het in het ontwerp PR&T verwoorde provinciale beleid over het uitsluiten van permante bewoning van recreatiewoningen is geen nieuw beleid. Het is al meerdere decennia onderdeel van ons ruimtelijk beleid. Wij beogen hiermee recreatiewoningen beschikbaar te houden waarvoor ze zijn gerealiseerd. Het is onderdeel van ons beleid om verstening van het landelijk gebied zoveel mogelijk te beperken. Meest recent is de regelgeving hiervoor opnieuw vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening die op 1 april 2021 in werking is getreden.</p> <p>Wij zijn ons uiteraard terdege bewust van de woningnood. Onze inspanningen zijn ook gericht op het vergroten van het woningaanbod in de provincie. Maar wel op de locaties die daarvoor zijn bedoeld. Ook weten we dat een deel van de recreatiewoningen op dit moment permanent wordt bewoond. En dat het niet altijd een vrijwillige keuze is geweest om er permanent te gaan wonen, maar dat gebrek aan alternatieven hiervoor de reden is. Daarom willen we ook duidelijk stellen dat wij met ons beleid zeker niet beogen om mensen dakloos te maken. Wij willen echter wel nieuwe situaties voorkomen. Daar waar al sprake is van permanente bewoning, die in strijd is met het bestemmingsplan, is het aan de gemeenten om te handhaven. Daarbij bestaat onder voorwaarden ook de mogelijkheid van persoonsgebonden ontheffing (voor bewoning van voor 31 oktober 2003) of een persoonsgebonden gedoogbeschikking. Het is aan de gemeente hoe hiermee om te gaan.</p> <p>Door de regeling in de Interim Omgevingsverordening is legalisatie door middel van herziening van het bestemmingsplan in beginsel geen optie. Maar mocht dit in voorkomende gevallen toch nodig zijn, dan kan de gemeente een ontheffing van een instructieregel bij GS vragen</p>

		<p>meer van deze tijd. Het hebben van een dak boven het hoofd (woonrecht) is een grondrecht. In een adem noemen van permanente bewoning met 'sociale onveiligheid, criminaliteit en ondermijning' is een belediging van eervolle burgers die elders geen kant op kunnen en gebruik maken van hun woonrecht (11)</p> <p>Verwoording van het beleid over permanente bewoning van recreatiewoningen is wel erg stringent. Het college heeft toegezegd om welwillend te zijn met de toepassing van een gedoogbepaling of uitzonderingsbepaling. Bij de formulering op blz. 67 (<i>We sluiten permanente bewoning van recreatiewoningen uit via de Omgevingsverordening</i>) wordt gemist dat het college met concrete pilots aan de gang gaat. (22, VVD, SGP)</p>	<p>(artikel 1.5 van de Interim Omgevingsverordening). Dit laatste zullen wij alsnog expliciet vermelden in het PR&T (aanpassen).</p> <p>Om het beleid inhoud te geven werken we vanuit de aanpak Vakantieparken. Dit doen we in samenwerking en in samenhang met de Landelijke Aanpak Vakantieparken. Hierbij werken we aan een integrale aanpak waarbij we de diverse belangen afwegen. Daarbij gaat het niet alleen om veiligheid, economie en natuur, maar nadrukkelijk ook om de sociale aspecten en om wonen. Vanuit de Aanpak Vakantieparken gaan we daarom ook zorgvuldig om met het zoeken naar oplossingen als permanente bewoning niet is toegestaan.</p> <p>Een belangrijk onderdeel van de Aanpak Vakantieparken is de verkenning van pilots. Daarbij wordt onderzocht welke vernieuwingen wenselijk en haalbaar zijn om de vakantieparken een kwaliteitsimpuls te geven of wordt verkend of er gezocht moet worden naar een andere bestemming. De verkenning van pilots zal, zo is de verwachting, waardevolle informatie opleveren die gebruikt kan worden bij de visievorming voor de vitalisering en mogelijke transformatie van de vakantieparken en jachthavens in de provincie. Deze informatie kan leiden tot instrumentarium of kan dienen als basis voor aangepaste regelgeving. De verwachting is dat de verkenning van pilots en een kennisonderzoek medio 2022 zijn afgerond. De conclusies van dit onderzoek kunnen leiden tot aanpassingsvoorstellen voor de regels in de Omgevingsverordening.</p> <p>Verder volgen we uiteraard de ontwikkelingen met betrekking tot een mogelijke wijziging Besluit Omgevingsrecht (BOR) inzake permanente bewoning. Hierover zijn de provincies kritisch omdat het de vitaliteit van de vakantieparken aantast. Zij vinden het van belang dat op basis van een integrale afweging op parkniveau naar oplossingen wordt gezocht. Indien een gewijzigde BOR voor ons aanleiding geeft onze Omgevingsverordening aan te passen, dan zullen wij dat doen.</p>
--	--	---	---

			<p>Met het begrip ‘oneigenlijk gebruik’ wordt bedoeld dat, in dit geval een recreatiewoning, anders wordt gebruikt dan waarvoor het is bedoeld. Recreatiewoningen hebben tot doel om in te recreëren (en niet om permanent in te wonen). Naast bewoning blijken recreatiewoningen ook te worden gebruikt door mensen die ‘onder de radar’ willen blijven om activiteiten te ondernemen die niet toegestaan zijn. We passen de tekst aan om de permanente bewoning en sociale onveiligheid en ondermijning scherper van elkaar te onderscheiden. In PR&T wordt opgenomen: ‘Met oneigenlijk gebruik bedoelen we gebruik dat niet past bij de bestemming van de locatie. We bedoelen niet dat permanente bewoning gelijk ook betekent dat er ook sprake is van sociale onveiligheid of dat er ondermijnende activiteiten kunnen zijn/gaan ontstaan.’ (aanpassen)</p> <p>Waar naar wordt gewezen door de Statencommissie op bladzijde 67 betreft de weergave van de regulerende rol van de provincie. Het is logisch dat de tekst hier beperkt blijft tot de verordening, dat is immers de regulerende rol. Door de commissie wordt de rol gemist die we vervullen in het kader van de Aanpak Vakantieparken (waaronder de verkenning van pilots). Die rol is op blz. 67 beschreven onder het kopje participeren. In paragraaf 4.6.4 en onder de acties wordt de aanpak uitvoerig beschreven. Om duidelijker te maken dat met de onder participatie beschreven rol wordt bedoeld op de Aanpak Vakantieparken zal dit in de definitieve versie van het PR&T expliciet worden genoemd. (aanpassen).</p> <p>De in het ontwerp PR&T opgenomen teksten over het beleid t.a.v. permanente bewoning van recreatiewoningen is in overeenstemming met die welke door PS is vastgelegd in de Omgevingsvisie. Hiervoor hebben we al aangegeven dat we een verwijzing naar artikel 1.5 van de Interim Omgevingsverordening in het PR&T opnemen.</p>
--	--	--	---

Verblijfrecreatie en natuur

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 18	Particulier, NMU (mede namens NM en HUL)	<p>Het hele jaar rond recreëren geeft extra druk op natuurgebieden. Vitale vakantieparken die hele jaar open zijn versterken dat. (12)</p> <p>Wij vinden dat de provincie een verkeerd signaal afgeeft door als beleid te formuleren 'Bestaande bedrijven in NNN ondersteunen in vinden ontwikkelingsruimte binnen de natuurregelgeving'. Dit impliceert (mede in combinatie met het eerder beschreven 'benutten van vrijkomende natuurruimte' en het op blz. 67 'onderzoeken waar we barrières kunnen wegnemen (beleidsaanpassingen)') dat recreatie ten koste van natuur ontwikkeld kan worden. Dit is gezien de huidige stand van de natuur, het feit dat het NNN nog lang niet gereed is en de bedreigingen die de natuur kent, zeer onwenselijk. Wij verzoeken dan ook dit beleidspunt met bijbehorende actie te verwijderen, of op zijn minst zodanig aan te passen dat bij bedrijfsontwikkeling in het NNN ook (of nog beter: juist) de natuur profiteert. (18)</p>	<p>Een flink aantal verblijfsrecreatieterreinen ligt binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Zoals in het PR&T is aangegeven staat binnen de natuurfunctie hier voorop en gelden strikte regels ter bescherming van de natuurwaarden. Ook is toegelicht dat de niet-natuurfuncties zoals verblijfsrecreatieterreinen binnen het NNN liggen vanwege de natuurwaarden op deze terreinen en de rol die deze hebben in o.a. de samenhang van het NNN.</p> <p>Voor de bedrijven die zijn gelegen binnen het NNN is het vinden van ontwikkelruimte vaak lastig. Uiteraard willen ook deze verblijfsrecreatiebedrijven zich ontwikkelen om in stand te kunnen blijven en niet te verpauperen. De ervaring leert dat het vroegtijdig meedenken met de ondernemer over welke ontwikkelingen mogelijk zijn tot betere kwaliteit van zowel de bedrijven als de natuur kan leiden. Vitalisering van recreatieterreinen kan in sommige gevallen hand en hand gaan met het behoud van het NNN.</p> <p>Vanuit de gezamenlijke integrale Aanpak Vakantieparken met gemeenten en de sector wordt bekeken welke oplossingen zowel positief voor de sector als voor de natuur zijn. In welke vorm wordt gezamenlijk bepaald, met in achtneming van de kaders die de regelgeving geeft, waaronder die voor het NNN.</p> <p>Gezien de zienswijzen zullen wij in paragraaf 4.6.4 en 4.6.5 verduidelijken dat het gaat om ontwikkelingen binnen de natuurregelgeving. (aanpassen)</p>

Aandacht voor natuurkamperen wordt gemist

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg Zeist	Ook aandacht voor andere vormen van verblijfsrecreatie dan parken met vakantiewoningen, zoals (natuur)kamperen wordt gemist.	Met de Aanpak Vakantieparken richten we ons ook op campings (minimaal 26 plekken). Beleid voor kleinere campings zien we niet als een provinciale taak. Dit is aan de gemeenten, waarbij uiteraard wel rekening moet worden gehouden met regels zoals die gelden binnen bijvoorbeeld het NNN.

Instemming met kwaliteitsverbetering en tegen permanente bewoning

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg Zeist	Instemming met het beleid dat is gericht op kwaliteitsverbetering van vakantieparken en tegen permanente bewoning van recreatiewoningen. Kritisch over 'winstmaximalisatie' centraal i.p.v. het daarbij rekening houden met zowel de aanwezige natuurwaarden en ook de kansen deze te verbeteren.	Onze Aanpak Vakantieparken is gericht op vitale en duurzame vakantieparken, waarbij onder andere de natuurwaarden worden meegenomen. Kwaliteit staat voorop. En daarmee goed ondernemerschap. In het PR&T wordt dan ook niet gesteld dat we voor 'winstmaximalisatie' gaan.

Bij verblijfrecreatie ook ontwikkeling zonder economische noodzaak

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
15	B&W gemeente Bunnik	Buiten de recreatiezone is alleen nieuwe versterking mogelijk als heel duidelijk de economische noodzaak is aangetoond. De eis om de economische noodzaak aan te tonen van die ontwikkeling, maakt het voor recreatieve ondernemers bijna onmogelijk om daadwerkelijk uit te breiden. De beperking die ontstaat door deze eis van economische noodzaak zou weggenomen kunnen worden door te beoordelen op effecten. Effectgerichte criteria gaan over de landschappelijke kwaliteiten of de samenhang van de recreatievraag en de bouwopgave.	Buiten de recreatiezone ligt het primaat in het landelijk gebied bij agrarische bedrijven, natuur en <i>extensieve</i> recreatie. Een ongebreidelde uitwaaiing van stedelijke functies in het landelijk gebied willen we daarom voorkomen. Voor stedelijke functies, waaronder ook vakantieparken, geldt daarom al jaren het beleid dat, gedurende een bestemmingsplanperiode een uitbreiding aanvaardbaar is tot 20%. Dit is in het algemeen toereikend voor een vitale economische ontwikkeling. Bij uitbreidingen groter dan 20% moet de economische noodzaak worden aangetoond. Het onderbouwen van die noodzaak verschilt voor vakantieparken niet wezenlijk van die voor andere stedelijke functies. Of meer (ontwikkelings)ruimte ten behoeve van vakantieparken nodig is, anders dan het huidige beleid, willen we onderzoeken met de aanpak Vakantieparken. Deze aanpak hebben we zowel in het OR&T als hierboven toegelicht.

Afspraken tussen PU en gemeente over permanente bewoning vakantieparken

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
19	B&W gemeente Stichtse Vecht	Ten aanzien van vakantieparken en recreatiewoningen speelt op veel plekken in de provincie de problematiek van (langdurige) oneigenlijke permanente bewoning. Samen met de Provincie	Wij zijn ons ervan bewust dat in uw gemeente, en op meerdere plaatsen in de provincie, sprake is van (langdurige) permanente bewoning. Voor o.a. uw gemeente zijn in het verleden maatwerkoplossingen bedacht bij het toekennen van een andere functie aan langdurig perma-

	<p>bekijkt Stichtse Vecht momenteel waar regulering en legalisering al dan niet mogelijk en gewenst is. Indiener wijst nadrukkelijk op lopende projecten en eerder tussen Stichtse Vecht en de Provincie gemaakte afspraken en door de provincie gedane toezeggingen.</p>	<p>nent bewoonde vakantieparken. De gemaakte afspraken hierover gingen over een aantal specifieke parken en kunnen niet één op één toegepast worden op alle situaties. Wij staan een integrale aanpak voor en betrekken voorbeelden uit het verleden hier graag bij. Van toezeggingen door de provincie is ons niets bekend, graag laten wij ons hier nader over informeren.</p>
--	---	--

4.7 Vrijtijdseconomie/toerisme: duurzaam toeristisch bezoek

Bestemmingsmanagement en promotie

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
12, 20	Particulier, Werkgroep Natuurlijk Zeist-west	<p>Verdere promotie voor recreatie is ongewenst, vanwege tekort aan recreatief groen. (12)</p> <p>De druk op de provincie Utrecht is in veel opzichten groot. Promotie van toerisme en recreatie in de provincie kan beter achterwege blijven om de groei te beheersen en de druk op natuur, cultuur en landschap te beperken. Meer is niet vanzelfsprekend beter. (20)</p>	<p>We zijn ons bewust dat de kwaliteit van de natuur geschaad kan worden door te hoge recreatiedruk. Ons beleid is erop gericht dit te voorkomen, zoals we ook in paragraaf 4.4 aangeven. Zie ook ons antwoord aldaar.</p> <p>Ook onderschrijven we dat er een tekort is aan (recreatief) groen. De druk op de natuur en op het recreatieve groen is echter niet overal gelijk. Het tekort aan recreatief groen speelt met name rond de steden. Om die reden willen we de recreatiedruk graag spreiden. Daarvoor is verdere ontwikkeling en promotie nodig, onder meer van de gebieden die nog relatief weinig worden bezocht. Dit komt ook de leefbaarheid van de kleine kernen ten goede.</p> <p>Hetzelfde geldt voor toerisme, waar we niet slechts inzetten op groei, maar op toerisme dat past bij de schaal en de identiteit van de regio. Daarbij is het goed te bedenken dat toeristen een belangrijke rol spelen bij het in stand (kunnen) houden van voorzieningen en erfgoed. Meer is niet vanzelfsprekend beter, maar minder is dat daarom wat ons betreft ook niet. Het gaat om de balans.</p>
12	particulier	<p>Promotie provincie als fietsregio, ook in Europa, is strijdig met druk op groen.</p>	<p>Zie ook het antwoord hiervoor. We herkennen dat sommige gebieden erg druk zijn, maar de druk is niet gelijk verdeeld. Er is ook recreatiegroen dat weinig wordt bezocht en dat wel geschikt is voor meer</p>

			<p>gebruik (zoals Noorderpark, Eiland van Schalkwijk) en dus promotie goed kan gebruiken.</p> <p>Wij zien het promoten van de provincie Utrecht als fietsregio als goede mogelijkheid om specifieke gebieden, die juist graag extra bezoekers willen ontvangen, onder de aandacht te brengen. Dit komt de leefbaarheid van de kleine kernen in de provincie ten goede en heeft tevens als doel de nu drukke gebieden te ontlasten.</p> <p>Daarbij willen we de fiets graag promoten, omdat dit een duurzaam alternatief voor autogebruik is. Het gaat bovendien zowel over woonwerk verkeer (utilitair) als recreatief fietsen, niet alleen in het buitengebied, maar ook in de stad.</p>
--	--	--	---

Waardevol toerisme

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
13	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	Inzet op 'waardevol toerisme', door te sturen op basis van 'bestemmingsmanagement' door middel van 'verhaallijnen' die uitgaan van de aanwezige natuurlijke en historische kwaliteiten en met een voorkeur voor OV en de (OV-)fiets is in principe een mooi uitgangspunt. Maar let er hierbij op dat de 'kip met de gouden eieren' niet wordt geslacht, dus houdt steeds nadrukkelijk rekening met de eventuele gevolgen van bepaalde activiteiten voor aanwezige waarden.	Bestemmingsmanagement betreft juist het goed spreiden van de druk en heeft tot doel om de 'lusten en lasten' in balans te houden. De verhaallijnen richten zich met name op (cultureel) erfgoed en zijn bedoeld om meer bezoekers te trekken naar specifieke erfgoedlocaties. Het gaat daarbij om doelgroepen die passen bij het profiel van de provincie Utrecht. Dit gaat in overleg met de betreffende erfgoedlocaties, die hen graag ontvangen. Deze aanpak blijkt tot nu toe succesvol te zijn. Dit sluit ook aan bij het provinciaal erfgoedbeleid, waarbij het behoud van cultuurhistorische waarden verbonden is aan het onder de aandacht brengen daarvan bij bewoners en bezoekers, vanuit de gedachte dat erfgoed pas erfgoed is als mensen het als zodanig kennen en waarderen. In de uitvoering van ons beleid geldt daarbij het uitgangspunt dat de cultuurhistorische kwaliteiten en natuurwaarden niet worden aangetast.

4.8 Vrijtijdseconomie/toerisme: zakelijk toerisme

Zakelijk toerisme

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
19	College van B&W gemeente Stichtse Vecht	Het potentieel van de mogelijkheden voor zakelijk toerisme in combinatie met de historische kastelen, forten en buitenplaatsen langs de Vecht blijft tot op heden onderbenut. Naast acquisitie van de vraag via DMO's zouden we graag zien dat ook het aanbod middels productontwikkeling en – innovatie bij bestaande en nieuwe aanbieders van locaties meer gericht wordt gestimuleerd, gefaciliteerd en ondersteund. De voorgenomen inzet is onvoldoende en weinig gericht. Daarbij graag de middelen die met de omzetgroei worden gegenereerd ook ten goede laten komen aan het in stand houden van historisch erfgoed en natuurontwikkeling.	Voor het zakelijk toerisme zien we voor ons een provinciebrede/regio-brede rol. Op dit moment financieren we daarom o.a. het opzetten van een online platform, regionaal serviceloket, kennisevenementen en onderzoek. Mocht er de behoefte zijn om met het merendeel van de gemeenten in de provincie voor de zakelijke markt, bijvoorbeeld op het gebied van productontwikkeling en innovatie, een samenwerking aan te gaan en een meerjarenprogramma te maken, vergelijkbaar met Visit Utrecht Region, dan staan we daarvoor open. Het ten goede laten komen van de genereerde omzetgroei aan het in stand houden van historisch erfgoed en natuurontwikkeling is wat ons betreft niet direct een rol van de provincie. Wij zijn niet de aangewezen partij met de instrumenten om dergelijke middelen te herverdelen. We staan wel open voor goede ideeën met betrekking tot dit doel.

Extra aandacht voor duurzaam vervoer, behoud cultureel erfgoed, verblijfsrecreatie en zakelijk toerisme

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
16	Samenwerkende gemeenten in RBT Heuvelrug en Vallei	Het accent op duurzaam (openbaar) vervoer vinden wij erg belangrijk, net als aandacht voor behoud van cultureel erfgoed en versterking van verblijfsrecreatie en zakelijk toerisme in de Nederlandse markt. Wat ons betreft zouden deze onderwerpen (nog) meer benadrukt mogen worden.	In het PR&T staan de onderwerpen duurzaam (openbaar) vervoer, behoud van cultureel erfgoed en versterking van verblijfsrecreatie en zakelijk toerisme in de Nederlandse markt naar ons idee voldoende nadrukkelijk benoemd. We zien zo geen directe mogelijkheid deze onderwerpen nog meer nadruk te geven. Er komt een jaarlijkse uitvoeringsagenda waarin nader wordt uitgewerkt waar we mee aan de slag willen gaan. Concrete suggesties hiervoor zijn welkom.

Uitvoeringsagenda 2022

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
16	Samenwerkende gemeenten in RBT Heuvelrug en Vallei	Er wordt gesproken van een jaarlijkse uitvoeringsagenda. Voor ons is wenselijk de hoofdlijnen voor 2022 ter verdieping toe te voegen. Net als een gebiedsgerichte omschrijving van de investeringen die de provincie in bepaalde gebieden voor ogen heeft. Dit geeft gemeenten, ondernemers en andere betrokkenen meer houvast en geeft concreet aan waar het over gaat. Zo'n scherpere uitvoeringsagenda helpt om het georganiseerd te krijgen.	Ons streven is om de uitvoeringsagenda 2022 in het eerste kwartaal van dat jaar vast te stellen. Daarmee ontbreekt de noodzaak om de hoofdlijnen voor 2022 expliciet te benoemen in het PR&T. De investeringen zijn niet gelabeld per gebied, omdat het verschilt per onderwerp. Voor zakelijk toerisme bijvoorbeeld willen we vanuit de provincie geen gebiedsgerichte investeringen doen, maar ondersteunen we juist de regiobrede aanpak. Voor de overige onderwerpen is daarbij nog niet overal duidelijk wat de vraag en de benodigde investering is per gebied (zoals de routenetwerken).

Programmabegroting als bovenliggend kader

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
22	PS Commissie BEM	De programmabegroting dient als bovenliggend kader te prevaleren boven wat er in een programma staat (met als voorbeeld zakelijk toerisme). (VVD)	Uiteraard staat de programmabegroting boven een programma. De meerjarendoelen uit de programmabegroting vormen een uitgangspunt voor het PR&T. Daarom begint elk thematisch hoofdstuk ook met de daarop betrekking hebbende meerjarendoelen uit de programmabegroting. In de programmabegroting is 'het zakelijk toerisme is groter en verder versterkt' opgenomen als meerjarendoel. Met het PR&T geven we invulling aan het beleid dat gericht is op het bereiken van dit meerjarendoel. We maken in PR&T de keuze om niet langer primair in te zetten op toerisme als puur economisch doel, met alleen meer bezoekers en meer bestedingen. We kiezen voor een duurzamere insteek en richten ons op toerisme dat past bij de schaal en identiteit van de regio. Dit geldt ook voor zakelijk toerisme. Mogelijk geeft dit aanleiding om het doel uit de programmabegroting aan te vullen, zonder daarbij voorbij te gaan aan de huidige doelen 'groter en verder versterkt'. Dit zal dan gebeuren door middel van een voorstel dat bij de programmabegroting aan PS ter besluitvorming wordt voorgelegd.

5. Uitvoering en monitoring

Monitoring te beperkt

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
22	PS Commissie BEM	De beschrijving van de monitoring is te beperkt, zeker gezien de rol die PS hebben t.a.v. programma's en het belang van monitoring daarbij. (VVD, CU, PvdA)	Vanuit de Omgevingswet is het nodig programma's te monitoren. Zoals in het ontwerp PR&T is aangegeven is het monitoren van programma's nog in ontwikkeling, omdat we dat tot nu toe maar bij een deel van de programma's deden. In de eerste jaarlijkse uitvoeringsagenda gaan we de monitoring verder invulling geven en indicatoren benoemen. De monitoring van het programma wordt ter informatie aan de Staten toegestuurd. De prestatie-indicatoren kunnen opgenomen worden in de programmabegroting. Voor de volledigheid merken we nog op dat we hiervoor al hebben aangegeven dat de voor recreatie en toerisme relevante meerjarendoelen uit de programmabegroting alle in het PR&T zijn opgenomen, dat ze een belangrijke basis hebben gevormd voor de inhoud van het PR&T en dat u over de voortgang van deze meerjarendoelen periodiek wordt gerapporteerd, conform de generieke afspraken tussen PS en GS hierover.

6. Financiën en risico's

Bijdrage PR&T aan financieringsstrategieën

Nr.	Indieners	Samenvatting	Reactie en evt. aanpassing
20	Werkgroep Natuurlijk Zeist West	Er wordt aandacht gevraagd voor de inzet van recreatiebudget voor de kosten van handhaving in natuurgebieden en het onderhoud van voorzieningen als hekken, voorlichtings- en gebodsborden e.d.. Gesteld wordt duidelijker aan te geven dat en hoe hier meer budget voor beschikbaar komt.	De provincie hecht belang aan goed toezicht en handhaving in en beheer van de natuurgebieden. De vergoeding van het beheer en onderhoud van de natuurgebieden loopt via de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL, Rijksmiddelen). We zetten ons ervoor in dat de vergoedingen van deze regeling de komende jaren omhoog gaan. Op basis van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) werken de provincie Utrecht, natuurbeheerders en de RUD Utrecht

			<p>samen aan de uitvoering van het toezicht en handhaving in natuurterreinen.</p> <p>Mede door de Coronapandemie wordt de natuur veelvuldig bezocht. Dit vraagt ook om extra toezicht om de natuur te kunnen beschermen. Om meer invulling te kunnen geven is binnen de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) ruimte gecreëerd voor een vierde boa buitengebied. Hiervoor wordt de kwaliteit en capaciteit verhoogd, zodat in samenwerking met terreinbeherende organisaties het toezicht in het buitengebied beter ingevuld kan worden. Via de recreatieschappen draagt de provincie bij aan het beheer van en de handhaving op recreatie-terreinen.</p>
--	--	--	--

Ambtshalve wijziging

	Aanleiding	Aanpassing
	Een eventueel in te stellen revolverend fonds maakt geen onderdeel uit van de begroting, maar van de risicoparagraaf van de programmabegroting.	Post Revolverend fonds voor programma verblijfsrecreatie schrappen en vermelden mogelijkheid dekking risicopremie. (aanpassen).

7. Wijzigingen PR&T

In onderstaand schema is per paragraaf aangegeven hoe het definitief vast te stellen PR&T wordt gewijzigd ten opzichte van het ontwerp PR&T.

Par.	Tekst ontwerp PR&T	Tekst PR&T	Reden
1.3.2		<u>Toevoegen:</u> Alvorens het PR&T vast te stellen hebben wij het ontwerp PR&T in de periode van 21 september tot en met 1 november 2021 ter inzage gelegd. In die periode kon iedereen die dat wilde reageren door een zienswijze in te dienen. Op basis van de 21 ingekomen zienswijzen en de bespreking van het ontwerp in de Statencommissie BEM is een Nota van Beantwoording opgesteld. Hierin zijn op basis van de zienswijzen diverse wijzigingsvoorstellen voor het Ontwerp PR&T opgenomen.	Beschrijving procedure van terinzagelegging

2.3.6	Voorbeelden	Voorbeelden erfgoed en cultuur - recreatie en toerisme	Zienswijze 18
4.3.1	De samenwerking tussen partners in de regio is sterker	Schrappen	Abusievelijk hier genoemd. Opmerking Statencommissie BEM (22)
4.3.5	Initiëren, opdrachtgeverschap van onderzoeken, kanskaart etc..	Initiëren, opdrachtgeverschap van onderzoeken, kanskaart.	Rol is concreet. Opmerking Statencommissie BEM (22). Ook op enkele andere plekken is het woord etc. geschrapt, mede om de tekst concreter te maken
4.5.3	Het geheel moet op een aantrekkelijke manier met elkaar verbonden zijn, zodat er een uitgekiend en fijnmazig netwerk van aantrekkelijke groenblauwe verbindingen ontstaat die zowel sportief, recreatief als utilitair te gebruiken zijn.	Schrappen.	Identieke tekst staat ook in 4.5.4
4.5.4	Hierin vervult het Routebureau een essentiële rol. Het bestaan van het Routebureau zelf, met daarin als werkzaamheden opgenomen het beheer en onderhoud van de routes, is vastgelegd in de samenwerking tussen gemeenten en provincies in het Routebureau	Hierin vervult het Routebureau Utrecht een essentiële rol. Het Routebureau zorgt voor behoud en bewaking van de kwaliteit van de routes en bewegwijzerde routenetwerken door uniform routebeheer en onderhoud. Dit is gericht op het fietsroutenetwerk (fietsknooppunten, LF- iconroutes), wandelroutenetwerken, (wandelknooppunten, LAW en Streekpaden) en het sloepennetwerk. Het bestaan van het Routebureau zelf is vastgelegd in het samenwerkingsconvenant tussen gemeenten en provincies in het Routebureau. We bekijken of aanvullend op deze borging regelgeving in de Omgevingsverordening noodzakelijk is.	PS motie 20 van 10 maart 2021
4.5.4	We beoordelen de behoefte aan uitbreiding en verbetering van het sloepennetwerk. Hierbij wordt ook gekeken naar de samenhang met de aangrenzende gebieden in de buurprovincies (zoals Vijfheerenlanden – Alblasserwaard). Wij richten ons niet op meer fysieke vaarverbindingen.	We beoordelen de behoefte aan uitbreiding en verbetering van het sloepennetwerk. Hierbij kijken wij naar de samenhang met de aangrenzende gebieden in de buurprovincies (zoals Vijfheerenlanden – Alblasserwaard) en betrekken wij ook het natuurbelang. Wij richten ons niet op meer fysieke vaarverbindingen.	Zienswijze 20.

4.5.4	Daar waar deze functie te combineren is met extensief recreatief medegebruik, stimuleren wij dit.	Alleen daar waar deze functie te combineren is met extensief recreatief medegebruik, zonder dat sprake is van onevenredige aantasting van de natuurwaarden, vinden wij dit aanvaardbaar.	Zienswijzen 12, 13, 18, 20 over relatie natuur – recreatie.
4.5.4	Het in de natuur zijn, is voor velen een recreatieve basisbehoefte, het is een substantieel deel van het 'kapitaal' voor recreatie en toerisme.	Het in de natuur zijn, is voor velen een recreatieve basisbehoefte, het is van substantieel belang voor recreatie en toerisme.	Zienswijze 12.
4.5.5		Onder acties: We bekijken of het noodzakelijk is een bepaling in de Omgevingsverordening op te nemen met als doel bescherming van RHN	PS motie 20 van 10 maart 2021
4.6.3	Op de vakantieparken is geen sprake van oneigenlijk gebruik zoals permanente bewoning en van sociale onveiligheid en evenmin van criminaliteit en ondermijning.	Aan oneigenlijk gebruik voetnoot toevoegen: Met oneigenlijk gebruik bedoelen we gebruik dat niet past bij de bestemming van de locatie. We bedoelen niet dat permanente bewoning gelijk ook betekent dat er ook sprake is van sociale onveiligheid of dat er ondermijnende activiteiten kunnen zijn/gaan ontstaan.	Zienswijzen 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11
4.6.4	Onze Interim Omgevingsverordening verbiedt permanente bewoning van recreatiewoningen.	Artikel 9.6 van onze Interim Omgevingsverordening verbiedt permanente bewoning van recreatiewoningen. Indien nodig kan op grond van artikel 1.5 onthefing van deze instructieregel worden verleend.	Statencommissie BEM (22)
4.6.4	Wij gaan de bestaande verblijfsrecreatiebedrijven binnen het NNN ondersteunen in het vinden van ruimte voor duurzame ontwikkeling, passend binnen de regelgeving.	Wij gaan de bestaande verblijfsrecreatiebedrijven binnen de NNN ondersteunen in het vinden van ruimte voor duurzame ontwikkeling. De ontwikkelingen moeten uiteraard passen binnen de regelgeving voor het NNN.	Zienswijzen 12, 18
4.6.5	Coördinerende rol met als doel samen met gemeenten, belangenorganisaties en ondernemers te werken aan een aanpak die de sector verder helpt.	Bij de Aanpak Vakantieparken hebben we een coördinerende rol met als doel samen met gemeenten, belangenorganisaties en ondernemers te werken aan een aanpak die de sector verder helpt.	Statencommissie BEM (22)
4.6.5	We bekijken hoe de ondernemers en gemeenten kunnen worden ondersteund bij (kwalitatieve) ontwikkeling van de verblijfsrecreatie binnen de NNN.	Bestaande bedrijven in het NNN ondersteunen in het vinden van ontwikkelingsruimte, hand in hand gaande met het behoud en de ontwikkeling van het NNN	Zienswijzen 12, 18

6.1	Subtotaal, Revolverend fonds programma verblijfsrecreatie € 1.000.000, Totaal € 4.392.000	Totaal € 3.392.000	Ambtshalve wijziging
6.1	Voor het programma verblijfsrecreatie wordt gedacht aan het toepassen van een revolverend fonds. Indien het wenselijk blijkt om dit instrument in te zetten (blijkt uit nu lopende pilots), moet dit nog wel verwerkt worden in risicoparagraaf van de begroting.	Voor het programma verblijfsrecreatie wordt gedacht aan het toepassen van een revolverend fonds. Indien het wenselijk blijkt om dit instrument in te zetten (blijkt uit nu lopende pilots), moet dit nog wel verwerkt worden in risicoparagraaf van de begroting. Dit kan mogelijk leiden tot het moeten dekken van een risico-premie. Dit wordt dan ook meegenomen in de begrotingscyclus.	Ambtshalve wijziging
Bijlage 8	Het MTB-routen netwerk op de Utrechtse Heuvelrug wordt door velen gezien als het mooiste van Nederland en het trekt veel gebruikers van buiten de provincie, die het combineren met een overnachting.	Het MTB-routen netwerk op de Utrechtse Heuvelrug wordt door velen gezien als het mooiste van Nederland en het trekt veel gebruikers, ook van buiten de provincie en is daardoor voor veel ondernemers van belang, met name voor de horeca.	Zienswijze 12